WAT LANGS ’T WAD WADEN[1]

Inhoud

Voor vertrek 2
Vlieland – mei 2026 3
Terschelling – juni 2026 15
Intemezzo: mensen op fietsen. 26
Ameland – augustus 2026 31
Borkum - september'26 47
Bijlagen 56

[1] Vrij naar Neerlands Hoop: meer verwijzingen naar de Hoop in het algemeen en het Waddenlied in het bijzonder staan in het blauw

VOOR VERTREK

Inmiddels is er >4800 km gelopen sinds mijn pensioen. Met twee drijfveren:

- Je moet wat om zo gezond mogelijk te blijven.
- Het is te gek als je alle werelddelen[2] hebt bezocht, maar je eigen land niet kent.

Om dat eerste een beetje te verhelpen werd het Pieterpad gelopen. Al snel werd dat gevolgd door gidsjes van Wandelnet over verschillende Lange Afstand en Streekpaden. Daaronder is er het gidsje "*WaddenWandelen – Wandelroutes over zes Waddeneilanden*". Het bezit van een gidsje mag dan een start zijn van iets moois, het kan jaren rustig in de kast staan. Zoals deze. In de concurrentie met het Diagonaal- en het Trekvogelpad legde het af tegen de logistieke problemen. De wandelingen zijn samen maar 275 km, dus goed te doen, maar wel steeds met een plons water eromheen.

Pas op het moment dat ik me andermaal realiseer dat afstandwandelen een sport zonder regels is, zolang je wegblijft van de Via Gladiola, wordt het overzichtelijk. Gewoon bij een willekeurig eiland beginnen en daar maar zien.

Dit wordt daarom geen verhaal "Van Texel naar Borkum" maar een verslag in volgorde van lopen van, naar we hopen, wat Waddeneilanden wandelpaden. En ook meer dan wandelen alleen. Een bijzonder soort vakantieverslag dus.

Zoals zoveel tochten heeft het een titel met een muzikale achtergrond, nu het prachtige waddenlied van Bram Vermeulen en Freek de Jonge. Wat te denken van de prachtige zin:

"Je loopt maar wat door het wad te waden, tot je blijft steken met je voet".

Proberen we te vermijden, maar afstandwandelen geeft gegarandeerd verrassingen, maar geen garanties.

[2] Oké, we tellen die zuidelijke ijsklont niet mee.

Nelleke weet meer van Wadden dan ik. Maar Vlieland kent ze niet, dus er is een goede reden om samen op de trein naar Harlingen te stappen om ons daar in de boot te laten nemen.

TIEL-OOST VLIELAND, 2 MEI'26

En zo begint het. Nu eenmaal is bedacht dat er geen regels zijn pakt je gewoon een eiland dat goed uitkomt. En dus stappen Nelleke en ik in de trein van Passewaaij naar Harlingen, via Tiel Centraal. Een vriendelijke kaartensnuffelaar en idem medereiziger vinden dat omreizen, maar men is het met ons eens dat je met een dagkaart niet hoeft te vernikkelen op een station en dat er best een rondje via "Centraal" af kan.

In Utrecht kopen we een lunch om ongestoord naar de hoofdstad der Friezen te kunnen reizen. Even jammer dat ons deel in Zwolle wordt afgekoppeld, maar ook dat weten we met een snelle overstap naar het voorste treindeel op te vangen.

Het blijft een dag reizen om twee dagen te kunnen gaan wandelen. In Leeuwarden volgt een overstap naar de trein "*Jan Pelleboer*" van Arriva die ons, *oat moan*, naar Harlingen (Harns) brengt. De Wadden komen in zicht! In ieder geval draagt de reistijd bij aan de voortgang van het blokkenvest dat Nelleke aan het breien is. Ze is inmiddels aan de blauwe rand toe.

We hebben wat tijd over in de stad, maar met koffie, foto's en een paar ijsjes weten we dat wel stuk te slaan.

Op weg naar het veer komen we wat aardige beelden tegen. Een ervan is een neppertje Hansje Brinker. Die staat hier met zijn vinger in de dyke, en dat is echt een afsluitdijk te ver, Hansje is een Noord-Hollander. Tegelijk: Hansje is bedacht in de VS, dus zal de VVV van Harns hebben geredeneerd "*die lui weten toch niet beter*", aan onze kant van het IJsselmeer kan er ook wel een.

Inchecken in OV is altijd en overal gedoe, maar uiteindelijk gaan we relatief probleemloos aan boord bij "de Vlieland" van rederij Doeksen. Ik spot daarbij de eerste zeehond!

We kunnen onderweg uitkijken naar Waddenlopers en of iemand blijft steken met zijn voet (*die raden wij dan aan eens te letten op de schoonheid van het wad bij nacht*). Het is vloed, dus helaas blijft het uitzicht beperkt tot zeilboten en veel zee.

Na aanmeren aan het eiland, waar overal groen-witte vlaggen wapperen, wordt het dorp Oost-Vlieland overspoelt door iedereen die van onze boot komt, maar enkele gloppen verder wordt het snel rustig. (Een glop blijkt Eilands voor steeg te zijn).

Nelleke heeft een kamer geboekt in het Eiland, een boutique hotel, op dit eiland. Hypermodern in een oud pand, met een app die als sleutel fungeert. En die doet het nog ook. We onderwerpen het onderkomen aan "*de zuivere wetenschap*"[3], het blijkt een toplocatie.

Alles reuzenleuk en aardig, maar na zo'n vermoeiende reis wil je maar twee dingen: rust en boodschappen. Om met dat laatste te beginnen, er zit een goede supermarkt om de hoek, Poiesz, dus dat kan niet misgaan.

Eerst doen we een heel klein rondje door het dorp van Vlieland: Oost-Vlieland. De naam doet vermoeden dat er ook een Noord-, Zuid-, Centraal- en/of West Vlieland bestaat. Het antwoord is nee. Er was een West-Vlieland, maar die is opgegeten door de Noordzee.

Het rondje door "resterend" Vlieland levert de plek van de bushalte en een viskraam op. De prijzen doen vermoeden dat de vangst uit de Straat van Hormuz komt, maar de kwaliteit is prima, dus we zeuren maar marginaal. Verder zien we er een mooie kerk uit de 17e eeuw met een oud kerkhof en een idem diaconessenhuis. Dit alles omgeven door een schitterende voorjaarsflora.

Vanuit ons raam kijken we op een groot kanon, dus we gaan er van uit dat we best veilig op ons eiland zitten.

Morgen de 1ste etappe van het WaddenWandelen!

[3] Een zuiver wetenschappelijke methode om onderkomens te vergelijken en beoordelen. Jaren geleden ontwikkeld, werkt nog steeds. Wordt toegelicht in verscheidene vakantieverslagen.

VLIELANDWANDELING 1, 3 MEI'26.

Ongemerkt veranderen er dingen in je leven. Mijn T-shirt "*I'm that old*" geeft een paar sprekende voorbeelden. Maar soms merk je ineens een kleine verandering. In onze uitstekende douche in dit top hotel realiseer ik me ineens dat al jaren de rode en blauwe knopjes of de H en C van de kranen zijn verdwenen. Zolang je dat constateert terwijl je heerlijk doucht kan je ook bedenken dat je ze niet echt mist.

Het is nog droog, maar het weerbericht geeft aan dat het later vandaag Wadden zwemmen wordt. Spannend!

De bus rijdt eens in de anderhalf uur, tenzij het dan niet uitkomt. Bovendien spreken internet en het tabelletje bij de bus elkaar tegen als het om de tijden ga. OV gebruiken is marges inbouwen en dus sta ik vroeg bij de halte. Dat blijkt de juiste beslissing, want de bus is een minuut of vijf te vroeg, maar wacht geen seconde bij de halte. Het is instappen/wegwezen.

De routes van Wandelnet beginnen beiden bij halte de Nieuwe Kooi en eindigen in Oost-Vlieland. Uiteraard kan je ze in beide richtingen lopen, maar met een hotel in Vlieland-Oost is het veiliger met de bus te starten dan eerst een rot eind te lopen en dan maar duimen dat de finish ergens in de lijndienst terug past.

Vanaf Nieuwe Kooi loop je direct een natuurgebied in, met duinen, begroeid met heide en struiken. Er loopt de "Vlielandse koe" in het wild. Voor wie ze niet kan vinden: de Eilanders duiden hier een geit mee aan. In het verleden was men te arm voor echte koeien, dus vandaar. Verder lopen er pony's en schapen in het wild.

Nog even tussendoor over de Eilanders. Recent heeft het provinciebestuur van Fryslân besloten dat iedere basisscholier in de provincie Frysk dient te leren. In hun wijsheid hebben de provinciebestuurders de Eilanders hiervan vrijgesteld. Dit heeft voorkomen dat Eilanders zich onafhankelijk zouden verklaren, want ondanks hun accent, is men hier niet van plan een der Friese talen te leren, laat staan gebruiken. Aan stadse fratsen weigert men mee te doen.

Vlieland wordt wel omschreven als een zandplaat met één hoog duin.

Bij de wandeling vanaf de bushalte betekent dit dat je in min of meer rechte lijn het eiland oversteekt tot je aan het Noordzeestrand staat. Daar ga je 4,5 kilometer westelijk over dat strand. Welgeteld kom ik op die afstand vier wandelaars tegen. Niet vervelend, de natuur heeft van alles te bieden. Op het strand zitten grote groepen meeuwen en aalscholvers. Daarnaast zie ik steenlopertjes en drieteenstrandlopers; kleine pestvogeltjes die in het niet vallen bij de eidereenden die erbij in de buurt zitten. Schelpen, kwallen, resten van krabben en verschillende wieren vullen het natuurlijstje aan.

Bij de Vliehors neemt de route een bocht richting Waddenzee. Het is weekend, en dan kan je doorlopen op die Vliehors, die de grootste zandplaat van Europa schijnt te zijn. Het is de plaats waar den vliegende armee oefent, dus weinig aantrekkelijk voor wandelaars.

De tocht van vandaag brengt je na het strand en het hek van den armee langs Kroon's polders, een moerasgebied met veel vogels, waaronder brand-, kol- en grauwe ganzen (plus nog een hand vol eenden).

De route is best goed aangeven, al wijzen twee keer pijlen je de verkeerde kant uit. Maar dan is er altijd nog de GPX en een enkele paddenstoel; één zelfs van het oertype.

Na Kroon's polders kom je bij het Posthuys, eindstation van de bus en tevens restaurant. De enige in de wijde omgeving, wat leidt tot exorbitante prijzen, maar mijn piscivoor lunch[4] is voortreffelijk en de bediening uitstekend.

Rond die tijd bel ik even met Nelleke. Zij heeft er een wandeling van zo'n 3 km op zitten, over het Liesbeth List pad naar de vuurtoren, een tocht met veel flora. Nu is ze terug in het hotel en wordt er weer aan het project gewerkt.

Dat ze terug is, is maar goed ook, want het weer verslechtert rap. Tijdens mijn lunch hoost het zelfs. Wat blijft is: "*there is no bad weather, just bad clothing*", en als de regen dan ook nog afneemt in de uren die volgen is het prima wandelen door bos en heide, met veel korstmos onderweg. Die weg kronkelt langzaam omhoog naar diezelfde vuurtoren, maar met een andere route. Onderweg passeer ik nog, als wel vaker, een groep in het wild levende kabouters

Daarna meer geiten, paarden en een enkele fazant. Vervolgens is het uitlopen naar het dorp.

Daarbij valt op dat er veel huizen/tuinen zijn versierd met boeien etc. Een duidelijke verwijzing dat de Eilanders ook jutters zijn.

[4] Hier wordt de menukaart geciteerd

Na afloop van de wandeling zijn we net te laat voor de supermarkt, maar we doen een aardig ommetje door het dorp met materiaal voor de weerfoto's.

Zeebaas, het frietkot waar we gisteren ook waren, verschaft ons eten en drinken.

WANDELING 2, 4 MEI'26

Bij het opstaand is het bewolkt en spettert het iets. Maar vanaf dat moment wordt het snel beter. Ik haal wat statiegeld terug bij Poiesz, maar dan kan het ook los. De bus is net zoveel te vroeg als gisteren en andermaal doet niemand er moeilijk over. De chauffeur scheelt een jaar of 50 met die van gisteren, en hij heeft (wel) een uitstekend humeur. Ook heeft hij een jeugdige labrador die zich heeft gevestigd op de plank voor de koffers. Als er even later nog een hond binnenkomt wordt die er soepel naast gezet. Net als gisteren is het een busdienst voor wandelaars. De meesten stappen bij het eindpunt uit. Een vrouw vertelt dat ze Kroon´s polder gaat lopen voor de vogels en daarna een vermogen gaat uitgeven bij Posthuys. Ik toon begrip.

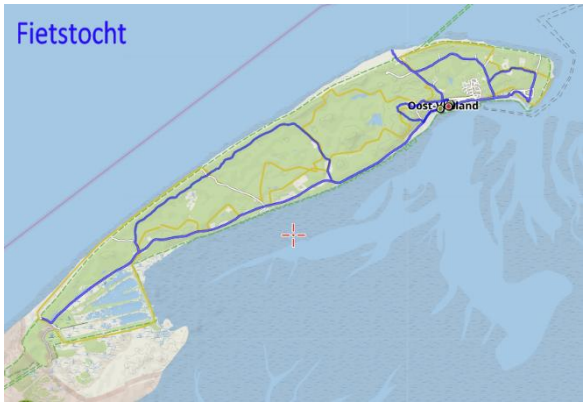
Bij halte Nieuwe Kooi begint de wandeling op hetzelfde pad als gisteren, maar nu gaat het onmiddellijk, na een waarschuwing voor schapen, de bossen in.

Dat duurt maar even en dan is het een eenzame, maar prachtige tocht door een heuvellandschap met veel cranberry struiken en overal geiten en schappen. Hier en daar ligt een watertje waar lepelaars, bergeenden en kiekendieven worden gespot.

De laatste zijn te ver weg om op soort te kunnen worden gebracht.

Ondertussen heeft Nelleke een fiets gehuurd en is begonnen aan een lange tocht over het eiland, waarbij ze zo ongeveer alles ziet wat ik ook ben tegengekomen. Ze fotografeert, naast geiten ook heel veel bloemen. Nu met een aparte pagina.

Ik zie op de kaart dat er een klein stukje over het duin, en daarna over het strand gaat.

Bij het Kustpad is er één absolute no-go en dat is lopen over de duinen. Waarschijnlijk omdat het hier minder druk is, gebeurt het nu wel een klein stukje, gevolgd door een steile afdaling naar het strand.

Leuk voor een keer, maar mochten we hier nog een keer komen dan beperken we ons tot het bewonderen van de

duinen vanaf de eilandkant. Na nog een stuk “open terrein” gaat het in het bos langzaam omhoog. Je wandelt hier echt helemaal alleen, hoe ver je ook kijkt.

Daarbij kruist het pad de route van gisteren met de bijbehorende verwarring van twee route-aanduidingen. De GPX brengt me waar ik wil zijn, met maar wat kleine afwijkingen van “het plan”. Bij de vuurtoren en het Liesbeth Listpad ben je bijna in Oost-Vlieland, maar daar wordt een haakse bocht richting het Noordzeestrand genomen-

Bij de Duinovergang staat een strandtent, Badhuis. Het personeel is net zo vriendelijk als in het Posthuys, maar de prijzen veel vriendelijker 😊 .

Het menu noemt een vissoep. Met een boterhammetje zou dat een prima maaltijd zijn. De serveerster betwijfelt of dat kan, maar verdwijnt naar de keuken voor navraag. Nee, helaas, maar het is een goed gevulde soep, dus ik kan het ook zonder proberen. Het klinkt als een plan. Even later staat er een prima soep met mosselen en vis voor me… en met een half broodje. Badhuis scoort duidelijk punten.

Na de lunch is het tijd voor het serieuzere wandelen langs het strand. Nu ben ik voor de variatie eens niet alleen, er zijn best veel wandelaars. En binnen de kortste keren heb ik land in zicht. Op de app kan ik zien dat Nelleke de Westpunt heeft aangetikt en nu weer op weg is naar het oosten. Voorlopig kom ik haar niet tegen, want met de fiets kan en mag ze het strand niet op.

Wel is het nu eens tijd om stil te staan bij "wadden", want in de verte zie ik Terschelling liggen.

Op de lagere[5] school werden de wadden er bij ons ingestampt: Texel, Vlieland, Terschelling, Ameland, Schiermonnikoog en Rottum. In de jaren die volgden was er wat gedoe. Er was ineens een Rottumerplaat en na het bezoek van twee schrijvers werd Rottum als eiland afgeschreven.

Later werd me duidelijk dat nat en droog in dit gebied geen vast gegeven is, maar getijden afhankelijk. Bij eb zou je bijvoorbeeld op de zeebodem kunnen lopen. Nu we er kunnen rondkijken blijkt de werkelijkheid nog complexer. Ze bent alleen een Waddeneiland als je bewoond bent. Maar er zijn ook plekken die (bijna) altijd wel een beetje droog blijven, maar waar geen hond wil wonen zoals Engelschhoek, Richel en Griend. Ook daar is weer een uitzondering op: de zeehond komt er graag. Kortom, complexe situatie die ik maar als landrot benader: ik loop alleen op een waddeneiland, maar weiger te lopen als er nergens horeca is, en zeker niet op wadden die twee keer per dag worden teruggegeven aan de mosselen en de kwallen.

[5] I'm hat old.

Met al deze mijmeringen loop ik iets verkeerd en eindig ik op een camping.

Nadat de uitweg is gevonden spreekt een fietster mij aan. Ze kwam me achterop, dus even wat verbazing, maar Nelleke heeft het eiland overgestoken en haalt me in.

Een korte tijd trekken we samen op, maar lopen met fiets valt haar zwaar en ik heb nog wat duin en strand voor de boeg. Vanaf dat strand zie je Richel in de verte.

Het strand gaat over in de haven van Oost-Vlieland. Bij de strandovergangen zijn kunstwerken geplaatst, gemaakt van gevonden plastic. Het zijn afbeeldingen van het uitzicht ter plekke.

Na de haven word je nog even door een bos geleid voor je in de bewoonde wereld komt. Daar wacht Nelleke bij ons hotel op een bankje. Er is ruim voldoende tijd om nog even het dorp in te lopen voor een koffie.

Andermaal besluiten we dat dit toch wel een heel leuk dorp is met mooie gevels. Het autoluw zijn draagt bij aan de ervaring, ook al scheuren bakfietsen rond met zo'n blik van "nu zijn wij de grootste".

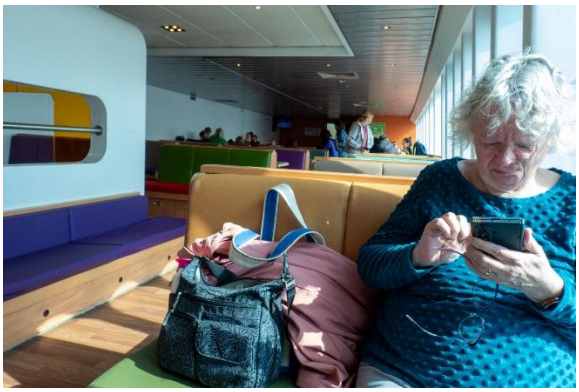
Bij het hotel pikken we de koffers op en gaan richting veerpont, die net toeterend aankomt. De tocht duurt even, dus ik besluit wat over te pakken zodat er bezigheidstherapie aan boord is. Direct zijn er wat conclusies te trekken.

- Ik weet de cijfercode van de koffer niet!;
- Maar mijn koffer had nooit een cijferslot en..
- Ik heb de verkeerde koffer meegenomen.

Dit alles wordt onmiddellijk gevolgd door een conditioneel sterke, maar, na een wandeling, uiterst vermoeiende run om te kijken of het probleem nog op te lossen is.

Dat blijkt te lukken. De eigenares van het koffertje-met-slot zit ernaast en had nog niet door dat een min of meer identiek koffertje naast haar geen slot had.

Terug kan ik zelfs nog even zitten voor ik aan boord ga.

De boottocht gaat een soort van probleemloos, al probeert een groep hele jonge kinderen een maximale hoeveelheid herrie te maken.

Op grote afstand passeren we een groep zeehonden op Richel. Toegeven, zeer slechte foto, maar we hebben ze gezien!

Tegen etenstijd ontschepen we in Harlingen, waar we ons intrek nemen in hotel “de Witte Zwaan”. De weg er heen gaat door een aardig deel van Harlingen.

Het hotel is uit de 17e eeuw, maar behoorlijk gerenoveerd. We worden vriendelijk ontvangen en krijgen, op het moment dat we een ontbijt bestellen, ook een bonen koffieapparaat.

Dit met de mededeling dat hij het zat is om koffie te schenken aan lui die geen ontbijt nemen.

Hij adviseert Grandcafé de Reus voor ons avondeten en dat blijkt een goede keuze. Wel is het 4 mei, dus meldt het personeel ons bij herhaling dat we om 8 uur worden geacht de doden te herdenken.

Niemand vindt dat een probleem en zo hebben nog een memorabel moment in de stad.

HARLINGEN – TIEL, 5 MEI 2026

We krijgen een heerlijk ontbijt met onder meer warme broodjes, verse jus en croissants.

De bierviltjes in de kitchenette zorgen in ieder geval voor een glimlach.

Een goede start voor de dag waarna we nog een keer door de stad lopen, waar de vlaggen nu allemaal boven in de stok hangen. Het is zonnig waardoor we nog een keer kunnen genieten van de plaats.

Op Harlingen “Centraal”, vergis ik me in het perron, maar met een sprintje komen we in de juiste trein en kunnen op tijd in Leeuwarden overstappen op de intercity naar Utrecht.

Daar is het extra druk door alle mensen die op weg zijn naar een van de 14 bevrijdingsfestivals in het land. De NS zet extra treinen in, en dan kan je er op wachten dat er één het begeeft.
Uiteraard die net voor ons, wat leidt tot een half uur vertraging, maar op de totale reis is dat te hebben.

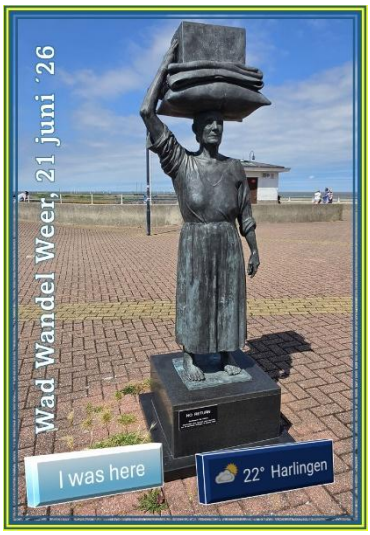
Conclusie van deze trip: Wadden, we willen er nog wel een paar zien.

TERSCHELLING – JUNI 2026

Via Harlingen naar een Waddeneiland. Dat snappen we inmiddels. En omdat je via die route ook naar Terschelling kan is dat het meest logische vervolg op onze binnenlandse ontdekkingsreis.

Zeker nu Nelleke hotel Oepkes heeft ontdekt. Niet dat we daar heen gaan, want we hebben door haar operatie moeten schuiven, maar toch.

TIEL – WEST-TERSCHELLING, 21 JUNI

Nederland lijkt gekozen te hebben. Na een week waarin geslaagde scholieren en aanhangers van het "*van links naar rechts*" streden om de meeste vlaggen lijkt de oranje aanhang sterk de overhand te krijgen nu "we" met 5-1 hebben gewonnen van de FC Ikea.

We stappen in alle vroegte in de trein om ons, na overstappen in Utrecht en Leeuwarden, te melden in de haven van Harlingen, dat goed is voor de weerfoto en de kade voor de sneldienst naar het dorp West-Terschelling.

We hebben dus moeten schuiven met de data, en daarmee ook met ons onderkomen. Nu wordt het hotel Buren, dat ook vast goed is, en ten minste onderwerp zal worden van de zuivere wetenschap.

Hoewel we het jaar zijn begonnen op een cruiseschip zijn we geen boot mensen. De keuze van Nelleke voor de sneldienst, en daarmee een besparing van een dobberuur was volledig een gezamenlijk besluit.

"Thuis" is het verzengend heet, maar de weerberichten voorspellen goed wandelweer op het tweede Waddeneiland. Nelleke heeft zelfs haar fietshelm meegenomen. Ze zou zomaar eens meer van het eiland kunnen zien dan ik. Aan het ontschepen van de Tiger lijkt nooit meer een eind te komen. We bedenken dat het Oerol festival de laatste dag kent en dat het eigenlijk niet zo gek is dat het eiland daarom nu leegstroomt. Onze vaart is in ieder geval rustig met uitzicht op dobberdingen met zeilen.

Het eerste wat je bij aankomst ziet is een mensenmassa met fietsen, rugzakken en kampeerspullen die je plek op het veer maar wat te graag overnemen.
Het tweede is een lompe vierkante vuurtoren, maar bekend uit het lijflied hier: *Als je bij eb door het kleffe Wad loopt*
En de klei zich aan je zolen kleeft
Zie je het licht van de Brandaris
Dan besef je dat je leeft!

De “Oranje” en “Geslaagd” vlaggen lijken het eiland nauwelijks gehaald te hebben. Nelleke meent wel pride vlaggen te zien, maar dat blijkt niet het geval. Waarschijnlijk is ze niet de enige die dit denkt, want een souvenirshop heeft zelfs een toelichtend bord neergezet (de vlag kan je er kopen.)
Hotel Buren ontvangt ons uiterst vriendelijk en beweert dat ik de mooiste T shirttekst ooit heb. Daar heb ik mijn twijfel over, maar het is aardig bedoeld en men is in ieder geval heel aardig.

Na het bekijken van de kamer doen we een rondje visboer en supermarkt voor we ons letterlijk neerleggen bij het feit dat we bejaard zijn.
Daarbij lopen we tegen de diehards van het Oerol festival op. Een Brasband in de Torenstraat geeft aan wat brak te zijn, maar toetert vervolgens stevig door.
We eten ´s avonds in restaurant “de Brandaris”. Geen toprestaurant, maar vriendelijk en toch wel smakelijk. Daarna blijken we toch nog ergens wat fut over te hebben.

Die fut besteden we aan een extra ommetje. Eerst langs het oude kerkhof, met prachtige namen en grafstenen met schepen. En veel verwijzingen naar scheepslui die de wal niet meer gehaald hebben. Vaak een steen met een golf.
Daarna gaat het omhoog naar het Kaapsduin, een gebied van Staatsbosbeheer. Het uitzicht is fantastisch. Het is heel helder, zodat we de ene kant uit langs Vlieland Texel zien liggen en aan de andere kant de Friese kust. Verder zien we van hier bijna het hele eiland.
Bovenop de heuvel is een grote cirkel met aanwijzingen wat waar in de omgeving ligt.
Het kost aanmerkelijk meer tijd dan we hadden gepland, maar het is volstrekt de moeite waard.
Terug in West-Terschelling lopen we nog een keer langs mensen die op straat staan te dansen, maar daarna is het ook mooi geweest.
Terug naar het hotel en morgen meer.
Vooral meer kilometers.

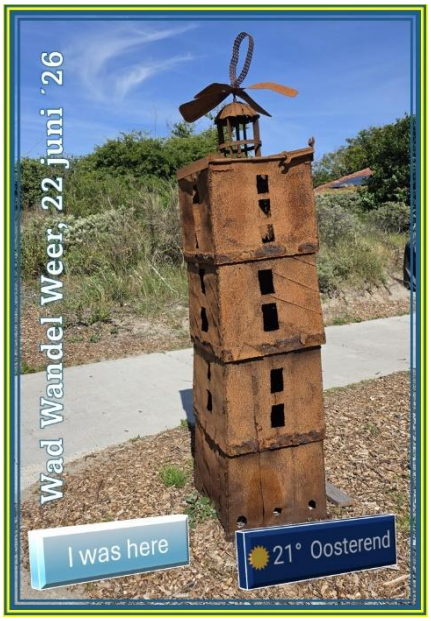

WANDELING 1: MIDSLAND AAN ZEE – HOORN, 22 JUNI'26

Op het vaste land is het niet meer te harden, maar hier op het eiland zorgt een frisse wind voor prima wandelweer.

Voor die tijd gaan we eerst aan het ontbijt. Hotel Buren doet dat zeker niet verkeerd. Uiteraard is er cranberry jam, de eiland specialiteit, Maar met verse yoghurt en idem jus is het een prima start van de dag.

We zitten op spuugafstand van de haven, waar ook het busstation is voor de twee lijnen op het eiland.

Ik besluit te starten met de zwaarste etappe. Eerst met lijn 2 naar Midsland aan Zee en dan via Oosterend naar Hoorn. Oosterend suggereert het eind van het eiland, maar daar begint de Boschplaat en kan je nog kilometers door.

Dat gaan we nu niet meemaken. De route buigt hier af en is met 22 km lang genoeg. Je begint met een doodlopende weg in Midsland. Aan het eind is het gewoon stevig doorlopen door de mooie duinen tot je aan een strandovergang komt.

Het is ebst, dus je pakt een heel eind het strand voor je op een stevige ondergrond loopt. Het waait hard, dat kost iets tempo, maar in de wetenschap dat het op het vaste land in recordtempo naar +35°C gaat neem ik het meer dan voor lief. Verder is het heel stil op het strand, zelfs vogels zijn er nauwelijks. Alleen schuifelen me op het laatst paardrijders voorbij.

Na een paar kilometer is er een strandovergang richting Hoorn. Daar is een aardig restaurant met de naam Kaap Hoorn dat me de wandel-weer-foto levert. Hoorn is vandaag de eindbestemming, maar door snel oostelijk af te buigen mis je die plaats en gaat de tocht door een mooi wisselend terrein.

Wild zie je maar weinig, maar deze haas heb ik toch te pakken!

De route loopt door tot Badstrand Oosterend, met onderweg veel kamperfoelie, duindoorn en brem. Bij de strandovergang is het paviljoen "*Heartbreak hotel*". Een mooie plek voor een lunch met een ossenstaartsoep en karnemelk. Het geheel is opgetrokken in Elvis stijl.

De King zelf ontbreekt daarbij niet, al moet je van hem afblijven.

Vanaf dat punt gaat de route verder over het strand.

Daarbij blijkt dat “er op” eenvoudiger is dan “er af” wandelen. Met de GPX is die plek nog wel te bepalen, al blijft het een vage indicatie.

Het pad verder de duinen door is een ramp. Een worsteling tussen de duindoorn en helmgras. Op enig moment kom je op een duin vanwaar je wat uitzicht hebt en kan bepalen waar het pad eventueel zou kunnen lopen en, beter nog, waar het zou moeten uitkomen.

Na de worsteling kom je bij een poortje waardoor je verder kan. Daar zit een sticker WaddenWandelen op. Je mag dus aannemen dat er meer mensen mijn worsteling met het duin nemen, om hier uit te komen.

Vanaf dat punt gaat het een tijdje goed, tot je op een punt komt waar alles is afgezet met schrikdraad. Het beheer van het gebied wordt daarbij overgelaten aan koeien, paarden en geiten. Nu zou het niet voor het eerst zijn dat ik daar tussendoor loop, maar het ziet er ook drassig uit en ik zie twee echte wandelaarsters[6] die me tegemoet komen met de gids van het pad en een blik van “*wij niet langs die stier*”. “*Goed voorbeeld doet goed*” volgen zeggen ze wel, dus wijk ik iets af. Het levert een extra mooie bocht langs orchideën op. Je loopt langs de rand van de Boschplaat, en steek het eiland over naar de Waddenzee. Deze kant is meer in cultuur gebracht.

Verder veel zoogdieren, al dan niet in het wild. Ze krijgen een eigen pagina (met wat brandganzen).

[6] Voor wandelaar types: zie deel 1 Pieterpad.

Dan is het uitlopen tot aan Hoorn. Langs de waddenkust staat het kunstwerk “de Stroken” in het water. Het is een eerbetoon aan de bedenker van het Oeral (dialect voor “overal”) festival waar we het staartje van hebben meegemaakt. Je kan er naar toelopen over een vlonder mits: a. het niet te hard waait, b. je met niet meer dan 5 bent, c. het niet nat is, d. het niet glad is. Ik voeg er “*e. je geen herseninfarct hebt gehad*” aan toe en loop bewonderend door.

Dan volgt er nog een saai stuk tussen de weilanden, tot een punt waar de etappe formeel stopt. Doorlopen naar Hoorn levert, naast een bushalte, nog een leuke blik op het dorpje op.

De buschauffeur van vanochtend stopt om een praatje te maken. Helaas heeft hij verder geen dienst, maar zo in het zonnetje is het niet erg even te wachten.

Nelleke heeft een stokbrood gescoord en we halen wat haring en paling waarmee we in de zon voor het hotel de avondmaaltijd doen. Het was een vermoeiende, maar mooie dag.

WANDELING 2: HOORN – WEST-TERSCHELLING EN FIETSTOCHT, 23 JUNI’26

Een wandeling mag je het nog niet echt noemen, na een paar passen sta je al in de haven waar vrij snel een bus verschijnt. Het is fris, dus ik stap direct in.

De buschauffeur vertelt, als ik instap, dat hij het eerste kwartier niet van plan is te vertrekken. Hij vertoont veel begrip voor mijn opmerking dat het in de bus aangenamer is. We doden de tijd met gesprekken over wandelen op het eiland. De “andere” pijlen had ik al gezien, en hij vertelt dat er meer mooie routes op het eiland zijn, en dat hij daarmee op plekken is gekomen die hij als eilander ook niet kende. Andermaal een argument om, als je iets echt wil zien, er te voet langs te gaan. Ik neem me voor eens stil te staan bij de groep die dit niet doet, maar dat is voor later in dit verhaal.

In Hoorn begint het met een rondje om de kerk. In West Terschelling was al opgevallen dat er veel mooie gevels uit de 17^{e} eeuw zijn. Voor moderne gebouwen moet je naar de rand van het dorp. Het oudste gebouw van het eiland is dit St. Janskerkje uit 1230. Het wordt nog gebruikt door de hervormde gemeente Oost-Terschelling 😊.

Naast kerk en kerkhof staat een rare mast met een grote bal. Een verklarend bord geeft aan dat het de Sjouw is. De bal werd opgetakeld en neergelaten om de tijd aan te geven.

Om de kerk heen volgt westelijk een tamelijk saaie weg langs de dorpen Hoorn en Lies. Bij het laatste gat passer je eerst de Liessinger Plak, een klein meertje dat nu is afgesloten om een exotische soort (watercrassula) te verwijderen.

Daarna gaat je het bos in en door een duingebied. Er lopen paarden en geiten los en het is er maximaal rustig. De hei komt langzaam in bloei, de dophei staat in volle bloei en de kraaihei draagt al bessen. Het is maar een hele kleine greep uit alles wat er aan flora te zien is.

Bijna alles hier is in beheer van Staats Bosbeheer, waarbij het om vage redenen is verdeeld in natuurgebied Terschelling en Midsland aan Zee. Je loopt ze allebei door.

Bij de laatste komt Nelleke langs op de fiets. Die heeft ze een dag gehuurd om op zoek te gaan naar de camping in Formerum waar ze midden ´70-er jaren met onze jaargenote Marieke een week heeft gekampeerd. Tot haar genoegen vindt ze het gebied na >50 jaar nog terug. Daana gaat ze terug richting hotel, waarbij we elkaar nog wel tegenkomen onderweg.

De Locus app. verricht op dit punt wonderen.

De wandeling gaat hierna een stuk door het bos, tot je bij Midsland bent. Ergens in die buurt passeer je een werkschuur van Staats Bosbeheer. Duidelijk met een voorlichtingsfunctie, maar nu ook duidelijk heel dicht.

En er is een mooi water met waterlelies. Daarna gaat het echt naar de bewoonde wereld. De kerktoren van Midsland zie je al van verre. Dat zegt meer over hoe plat het eiland dan hoe hoog de kerk is.

Het is de Meslânzer Kerk, een rijksmonument uit 1880. Aardig feitje, vaak worden kerken gebouw op de plek van een eerder exemplaar. In dit geval is de kerkklok bewaard en uit 1512.

De dorpskern zelf is heel aardig, maar daarna is het vooral de tocht uitlopen tussen de weilanden en richting West-Terschelling. Je passeert het maritiem opleidingsinstituut Willem Barensz en het clubhuis van duikteam Ecuador. Die blijken gespecialiseerd in het verzamelen van oude kanonnen.

Via de haven sta ik snel in het hotel. We reserveren in “Flaman” aan de voet van de Brandaris.

Het eten is er voortreffelijk, ik heb in geen tijden zulke lekkeren mosselen gegeten en ook Nelleke is uiterst tevreden over de bereiding van haar stukje varken.

Een toetje van ijs met cranberry kunnen we ook zeker aanraden. Tenslotte is deze bes het topprodukt van Vlieland en Terschelling.

Het zit dan ook door veel gerechten.

INTEMEZZO: MENSEN OP FIETSEN.

In het Pieterpad verhaal is een poging gedaan de medewandelaars te omschrijven. Daar heb ik later weinig meer aan hoeven doen. Wie wandelt doet er verstandig aan te letten op gevaar. Uiteraard van gemotoriseerd verkeer en chagerijnig vee, maar alles bij elkaar vooral van mensen op een fiets. Deze laatste vooral omdat er veel meer fietspaden dan wandelpaden zijn en je toch ergens moet lopen.

Waarom daar nu aandacht aan besteed wordt is eenvoudig uit te leggen. Fietsen op Terschelling is groot, heel groot. Busjes met fietsvervoer/verhuur rijden overal rond, waarbij je direkt bij de haven van aankomst al terecht kan voor je twee- of driewieler.

Hier een lijstje van de verschillende typen. Je zou er een bingo spelletje van kunnen maken en kijken of je ze allemaal tegen komt.

- Mamils, volgens Herman van der Zand "*Middle Aged Men in Lycra*". Rijden met een waas voor hun ogen hard achter elkaar aan, letten nergens op. Op dit eiland heb ik ze niet gezien, mogelijk is Terschelling te klein voor ze. Soms rijden ze solo en zijn iets voorzichtiger.
- Sportieve fietsers. Meestal op elektrische fietsen en minimaal met zijn tweeën. Vinden dat ze hoger in de voedselketen staan dan voetgangers. Groeten nooit en proberen tempo te maken.
- Recreatieve (elektrische) fietsers. Rijden om te genieten. Kunnen helaas niet altijd met een fiets omgaan, dus zorg dat ze je zien. Als ze je niet plat rijden zijn het vriendelijke mensen, vaak goed voor een praatje en altijd voor een groet.
- Transportfietsers. Deze vallen uiteen in twee groepen.

- De bakfietsen. Vaak gevuld met kinderen die naar school moeten en meestal elektrisch. Gedragen zich als vrachtwagens: er zijn verkeerregels, maar wij zijn groter en richten meer schade aan.
- Fietsers met aanhanger. Daar zit vaak het woef in. Let eens op hoe blij die meestal is dat “baas m/v” zich in het zweet werkt.

- Fatbikes. Advies: negeren en discrimineren.
- Strand Fatbikes op het strandzand. Openlijk discrimineren.
- Traditionele ploeteraars zonder versnellingen of accu. Bewonderen en groeten. Zolang ze niet buiten adem zijn groeten ze altijd terug.

- Tandems. Let op de kleur, als je verhuur vermoedt wees dan op je hoede. Verder zijn ze meestal vrolijk aan het recreëren.
- Verkeers-nazi’s. Staan niet alleen hoger in de voedselketen, maar vinden ook dat ze je toe moeten schreeuwen dat zij rechten hebben. Gewoon terugschreeuwen, bij voorkeur in je eigen dialect.

WANDELING 3: MIDSLAND AAN ZEE – WEST-TERSCHELLING, 22 JUNI’26

Vandaag alweer de laatste etappe. Nelleke heeft besloten niet nog een keer een fiets te huren, het lijf speelt wat op.

Na een goed ontbijt stap ik weer in lijn 2 richting Midsland aan Zee, waar de route nu in rechte lijn naar het strand gaat. Hoewel route, dat is een virtueel iets wat je terugvindt op GPX. Pijltjes staan er nauwelijks, en zeker niet op het strand. Er tobben twee Strand Fatbikers langs, door het losse zand. Eén eindigt onder de fiets. Kan het niet laten te zeggen dat ze hier niet horen. Eenmaal langs de waterlijn scheuren ze snel uit zicht. Vogels stuiven op.

Bij “West aan Zee” verlaat je het strand en gaat de wandeling over een gravel fietspad richting

Hotel. Reviews gaven al aan dat je hier last hebt van sportieve fietsers en dat het lang en vervelend is.

Deels hebben ze gelijk. Het pad is te smal voor 2*2 fietsers en 1 wandelaar. En omdat het best druk is komt die 2*2 regelmatig voor. Slechts een enkeling komt op het idee achter elkaar te rijden en zo ruimte te maken voor die wandelaar. Aan de andere kant zijn er wat paadjes langs de weg. Niet overal, maar ruim voldoende om stukken ongestoort te lopen.

Ook komen er een paar fietsende schoolklassen langs. Daar heb ik verschillende ervaringen mee, maar vandaag chapeaux, ze geven me keurig de ruimte en groeten vrolijk.

De tocht gaat door een aardig gemengd bos met (overwegend) verschillende loofboomsoorten, en dat is best leuk lopen. Er lopen zelfs wat paarden los.

Nu loop ik niet permanent met de telefoon in mijn hand en hier staan wat meer richtingbordjes. Er is dus groot vertrouwen dat het goed gaat.

En jawel ik loop de afslag fors voorbij en sta al bijna in West-Terschellling voor dat tot me doordringt. Vandaag heb ik de kaart stevig bestudeerd en bedacht dat er misschien wel een alternatieve route is. Die kennis wordt nu ingezet. Langs het Dodemanskisten water en door wat extra bos kom ik terug op de route. Grappig om te merken is dat de wandelaar die sinds het strand in mijn buurt loopt ook nu weer in beeld komt. De alternatieve route moet dus ongeveer even lang zijn. Het laatste stuk gaat langs de rivier “het riviertje”. Positief is dat je hier je eigen pad hebt, los van de rijwielende medemens. Nadelen zijn dat ook dit een gravelpad is zonder enige beschutting terwijl het

bloedheet wordt. Gelukkig is het eindpunt dicht bij.

Mijn verwachting was nog een bochtje over Kaapsduin, maar de tocht gaat er om heen.

Gelet op de hitte zullen ze mij niet horen! De buitenbocht is trouwens niet verkeerd want je loopt langs de haven.

Hier is mooi zicht op de waddenzee met allerlei zeilschepen en er is een beeld dat mooi past in de weer serie.

Ik bel even met Nelleke en neem de bestelling op. De spar is de enige keuze, waarbij de Brandaris weer gepasseerd wordt.

We hadden samen de infoborden al eens bekeken en het is zo'n iconisch ding dat het toch goed is wat aandacht aan deze toren van 52,5 m te besteden. Door overmatige zee en slechte bouw is dit inmiddels Brandaris III, maar deze staat er al sinds de 16e eeuw. En daarmee is het de oudste nog werkende vuurtoren van het land. De toren is genoemd naar de Ierse heilige St. Brendan of Brandaan. Van de gelijknamige kerk uit het dorp, die inmiddels de weg van Brandaris I en II is gegaan. Om te voorkomen dat er een Brandaris IV moet worden gebouwd is zeer regelmatig onderhoud nodig. Zeelucht is heerlijk, maar doet nare dingen met gebouwen.

Op de kamer nemen we wat rust, maar aan het eind van de dag is er weer fut om museum "*het Behouden Huis*" te bezoeken. Het zit in een dubbelpand uit de 17e eeuw. Typisch een streekmuseum met een wat verwarrende collectie. Centraal staat het leven en reizen van de 16e eeuwse schipper en wetenschapper Willem Barentsz die vast kwam te zitten in het ijs en, na Nova Zembla en Spitsbergen te hebben ontdekt. Hij overleed in het "Behouden Huis" dat de opvarenden hadden gebouwd van drifthout. In het museum staat een "replica" van dit huis, een grote ijsbeer van plastic en er zijn toonkamers, verzamelingen penningen, pijpen en geschiedenis van het eiland. Niet onmiddellijk een museum om de veerpont te pakken, maar als je er toch bent en een museumjaarkaart hebt neem je het mooi mee.

We eindigen de dag in restaurant Storm voor een maaltijd die niet verkeerd is.

Daarbij nog een keer genieten van de cranberries, nu in een ijsje.

Ondertussen begint een code rood hittegolf op gang te komen in het land.

Dat beloofd nog wat als we straks weer thuis zijn!

TERUG NAAR TIEL

We verlaten het hotel, na op ons gemak te hebben ontbeten en de spullen terug te hebben gefrommeld in de koffers.

Het zit er al weer op, het was een mooi verblijf op *Schylge* (Je pikt wat op in zo'n streekmuseum, bij voorbeeld de oude naam van het eiland). De boot vertrekt iets later dan de bus naar de wandellocaties, dus we kunnen op ons gemak starten met een ontbijt. Deze keer neem ik cranberryjam, want je kan op dit eiland nooit genoeg van die vrucht nemen.

Bijtijds staan we voor de sneldienst, weer met de Tiger. Vanaf de boot kan je op de dooie gemak naar station Harlingen-haven en van daar naar het hoofdstedelijk gebied der Friezen. Het is een periode van grote droogte waarbij deze AI busfoto weer heel erg doorslaat.

In Leeuwarden slaan we een trein over om een lunch in te slaan en om in een directe verbinding naar Utrecht te pakken. Het loopt allemaal even relaxed. In Utrecht even te relaxed. Er valt een trein uit wat tijdens een hittegolf helemaal balen is.

Maar dan gaat het ook goed en zijn we vlot weer binnen. Wat meer is dan de spitsmuis kan zeggen, maar dat is een heel ander verhaal.

AMELAND – AUGUSTUS 2026

Het WaddenWandelen bevalt tot nu goed, daarom zijn we nu op weg naar Ameland.

Het was even spannend na een dag ziekenhuis van Nelleke, maar dat gaat weer goed, dus stappen we even voor half tien in de sprinter voor de reis Passewaaij, Utrecht, Leeuwarden en Holwerd(t)[7] naar “de Vlindertuin” in Nes. We worden uitgezwaaid door de zwa(ai)luwen.

Op het station komt een jonge vrouw naast Nelleke zitten die de volgende 20 minuten besteedt aan het aflakken van haar gezicht (valse wimpers en wenkbrauwen waren al aangebracht). Ik raak in gesprek met een enthousiaste jonge vent die tot Leeuwarden dezelfde route volgt, maar daarna naar zuidoost Groningen wil fietsen. Het is duidelijk nog vakantietijd.

In Utrecht kopen we nog wat aanvulling op de lunch, maar verder is het lang hangen in het OV.

Inmiddels heb ik geleerd dat Wadden eerder een concept zijn dan een vast gegeven. Aan de westkant kalven ze af en aan de oostkant groeien ze aan. Bovendien breken ze soms in tweeën. Door dijken en zandspuiten proberen ze nu locatie en vorm te behouden, wat op dit moment redelijk lukt.

Nelleke kent het eiland, een weet te vertellen dat ik met de bus naar de startplaatsen van de drie etappes kan.

De Wandelnet gids beweert dat ze op het eiland een soort van Stadsfries spreken. We zijn benieuwd.

Ondertussen lopen de verbindingen van het OV heel soepel.
We passeren in het vaste Friese land de kenmerkende boerderijen met uilenborden, het treinpannenkoekenhuis, de oude kerk van Ferwert en de lelijke beelden op de dijk bij het veer in Holwerd(t) die ik al had gefotografeerd tijdens lopen van het Kustpad.

[7] D of T is afhankelijk van de taal.

We gaan in Holwerd(t) soepel aan boord bij Oerd die ons naar het eiland dobbert.

Onderweg zien we veel meeuwen, aalscholvers en andere watervogels. Bovendien spotten we groepen waddenlopers.

We weten het waddenlied te onderdrukken, en daarmee de rust op het veer te bewaren 😊.

Je zal maar oud en moe zijn, in Nes checken we, na een rit van 1 bushalte, in bij ons appartement Klein Avondrood, zoals alle andere appartementen hier vernoemd naar een vlindersoort.

Het is een wat zweverige tent met massages, sauna en teksten die de schoonheid van de natuur bejubelen. Als voorbeeld in de bijlage de tekst bij de foto van onze vlinder en een extra pagina met vlindertuin”kunst”H.

Ameland heeft lange tijd een semiautonome status gehad, maar is uiteindelijk opgekocht door de van O.N.’s, die het terug hebben (moeten?) geven aan de Staat der Nederlanden.

We doen een eerste rondje door het dorp Nes. Best aardig en veelal heel oud. Men rijdt er fiets waarbij het eerdere intermezzo wordt onderstreept. En ook zij laten een eilandvlag wapperen, al gaat dat niet zo uitbundig als op de eerste eilanden.

Midden in het dorp staat een eenzame toren met ernaast een veldje. Ik vermoed dat hier de plaatselijke kerk stond, maar dat blijkt een vergissing. De toren is gebouwd in 1664 in opdracht van het echtpaar Watse van Cammingha en Rixt van Donia en gebruikt als vuurtoren.

De Camminghaatjes vormden een machtige Friese adellijke familie, maar als gezegd, uiteindelijk kwam het eiland en daarmee de toren in handen van de v.O.N.’s.

PWIVv.O.N., van de Friese tak heeft in 1732 nog een extra etage en een zadeldak op het geheel laten zetten, waardoor het nu van ver af al goed zichtbaar is.

We besluiten ons kennismakingsrondje met wat boodschappen. We beginnen bij de Spar, maar die is zo slecht dat we er wegvluchten. Bij de Jumbo aan de grens van Nes slagen we wel, al besluiten we vandaag in ieder geval niet te koken.

Tegenover de al genoemde toren is restaurant Rixt. We besluiten dat die er wel uitziet alsof we er de verjaardag van Bert kunnen vieren. Dat blijkt geen verkeerde beslissing. Hun beef rendang is heet, maar best te eten en de koffies zijn voortreffelijk. Wel is het een beetje een kapsones tent: wel een wijnkaart, maar voor de overige dranken is geen info beschikbaar, je moet maar gokken en nee, geen verse jus.

Daarna gaan we, nog steeds wat afgedraaid, terug naar het appartement. Morgen wordt het tijd voor de eerste etappe op Ameland.

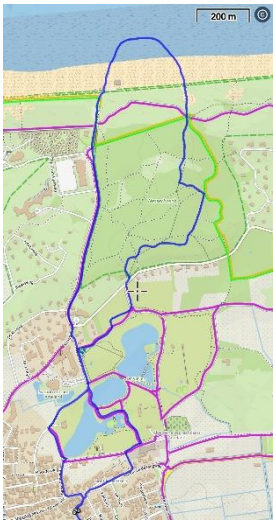
WANDELING 1: VUURTOREN – NES, 25 AUGUSTUS

De dag begint in de ontbijtzaal van de Vlindertuin. Niet spectaculair, maar ook zeker niet verkeerd.

Vanaf dat moment hebben we ieder onze eigen wandeling.

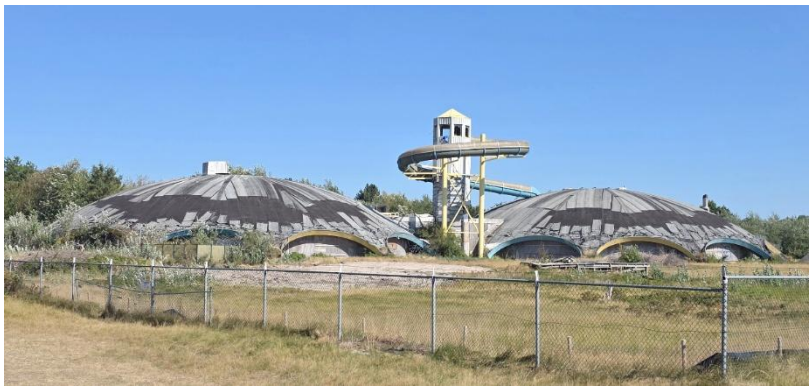
Nelleke doet een trainingsronde in Nes, waarbij ze het eiland oversteekt om naar de Noordzee te zwaaien. Die tocht gaat door het bos en langs een meertje. Ook komt ze langs een enorme waterglijbaan bij een zwembad.

Daar de gaten in het dak zitten verwacht ze er

verder niet al te veel actie.

Maar al met al is het een leuke wandeling en kan ze best tevreden zijn met de afstand zo op het eiland. Voor morgen wordt een fietstocht bedacht.

Ik pak de bus. Dat is duidelijk luxe vervoer. Het grootste deel van de rit zit ik alleen in een verlengde bus die met een bewonderenswaardige vakkundigheid door de smalle dorpjes wordt gestuurd. Ik complimenteer de chaufeuse om haar vakbekwaamheid, waarna ze me als bedankje vlak voor de vuurtoren afzet.

Moest ik niet zijn, maar het is heel aardig en wat wel extra leuk is, vanaf hier kan je Terschelling (en Friesland) zien liggen met dit heldere weer.

De route gaat door het Hollumer bos. Best mooi, al vind ik het leukste een hekje dat ik passeer:

Na deze kippen kom je op het strand. In de verte ligt Richel, inclusief zeehonden. Maar te ver weg om een fatsoenlijke foto te maken.

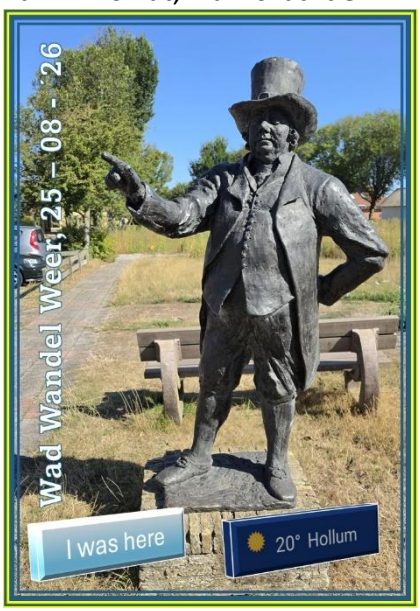
Vanaf het moment dat je op het strand komt wordt duidelijk dat het werken wordt vandaag. Want hoewel droog is het windkracht 5 en dan schiet je echt niet op.

Het eerste stuk langs het strand is niet erg lang, al snel volgt er een bocht terug naar Hollum. De omgeving van het dorp bestaat uit platte weilanden, waardoor de plaatselijke molen en kerk, na de vuurtoren, goed in beeld komen.

In de plaats loop ik iets om, want vanuit de bus heb ik

een beeld gezien dat ik erg leuk vind en die me uiterst geschikt lijkt voor de weerfoto. Het is van Dirks Kat, walvisvaarder.

Voor die tijd kom je nog langs het paardengraf. Wat als eerder is gezien op de eilanden is dat men veel vaart en dat die dingen toch vaak zinken, meestal met man en muis.

Er is daarom ook vaak een KNRM die bij storm uitrukt. Hier gebeurde dat in ’79 nog door de reddingsboot met paarden de zee in te slepen, maar dat ging die keer mis en de paarden verdronken. Uit eerbetoon zijn ze in een graf achter het duin geplaatst.

Hollum is een leuke plaats met veel huizen uit de 16e en 17e eeuw. De plaatselijke kerk is open, maar in naar mijn mening “mostly boring” dus ik ben er weer uit voor een vrijwilliger me weet te vangen (gelukkig voor hem zijn andere toeristen minder snel).

De begraafplaats bij de kerk is duidelijk al heel lang in gebruik. Daar kan je deze prachtige grafsteen vinden!

Tegen die tijd kom ik er achter dat ik me prima amuseer, maar dat het veel te langzaam gaat. Dus probeer ik het tempo op te voeren, maar dat lukt maar heel even, al snel ga je de dijk aan de waddenzee over en mag je vol tegen de wind in richting Nes. Dat loopt niet heel prettig, want er wordt enorm veel gefietst. Met de wind ook best hard en meestal in familie verband. Bovendien loopt iedereen op het eiland consequent rechts, wat niet mijn favoriet is, ik zie de tegenstander liever komen.

Het uizicht is wel werelds, en dat maakt veel goed. Na een paar kilometer gaat het weer landinwaarts en wordt het beduidend minder topsport.

Bij het eerste een stuk kom ik langs alpaca´s en mooie boederijen gevolgd door een aangenaam pad met aan weerszijde een reeks bomen waardoor je even een stuk uit de wind loopt.

Ameland is goed in het plaatsen van allerlei borden die historische gegevens vermelden. Daar gaan ze best ver in. Bij een lullig heuveltje staat bijvoorbeeld een bord waarin uitgebreid wordt vermeld dat dit een heuvel was.

Traag of niet, een mens moet toch af en toe rusten. Zo hier en daar staat een bankje, zodat ik even voor Ballum wat vocht en brandstof naar binnen kan stoppen en de spanning even van de spieren halen.

Ballum zelf is nog kleiner dan Hollum, maar oud en aardig om door te lopen. Het heeft een eigen vod, en lijkt zich er niet bij neer te leggen dat het eiland nu één gemeente is. De enige vlag die niet alleen dit eiland maar alle eilanden bindt is een vlag met opschrift “vrije vogels”, waarmee ze zich verzetten tegen meer natuurgebieden (en minder wadlopers)

In het dorp staat een bejaarde kerk (1832) met een aardige losstaande toren. De gevelsteen verraadt het zwartste calvinisme, dus niet onmiddellijk een uitnodiging om binnen te kijken. Een tweede blik laat zien dat dit überhaupt geen optie is. Het gebouw is overgenomen door de plaatselijke fysiotherapeut.

Verder lijkt het straatbeeld erg op Hollum met veel oude boerderijen en een totaal gebrek aan hoogbouw.

Als je het dorpje uit loopt kom je weer in een natuurgebied met een watertje en bloeiende heide.

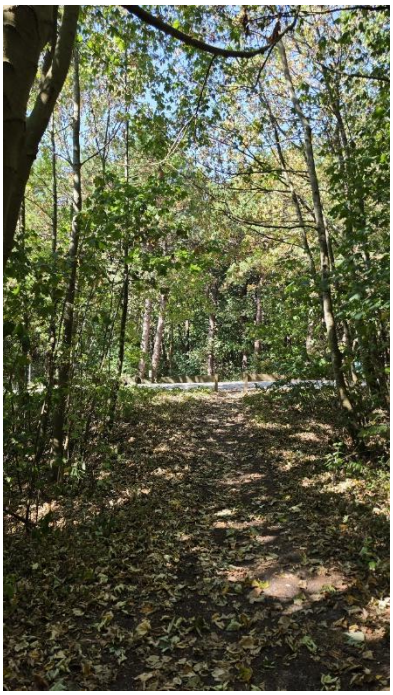
De bramen doen het ook nog goed op het eiland, dus het is niet alleen een mooie, maar ook smakelijke wandeling.

Iets verder kom je in het natuurgebied Roosduinen. Het is een open natuurgebied dat met grote grazers in natuurlijke staat wordt gehouden. De weg door het gebied is een graspad, waardoor alles op wielen wegblijft. Het netto effect hiervan is dat ik er helemaal alleen ben, met wat blaarkoppen en gehoornde geiten. Die laatsten nemen hun baan als natuurbeheerder niet serieus en hangen wat rond op een heuveltje. De heuvels in het gebied zijn erg plat, maar alles bij elkaar is het prachtig en maakt het de kreet uit de gids dat dit een wandeling met totaal afwisselend landschap is helemaal waar.

Roosduinen (ja, er staat duinroos & -doorn) gaat na een paar kilometer over in het bosgebied ten noorwesten van Nes.

Totaal afwisselend met begroeide heuvels en veel schaduw. Vanuit Nes is het goed bereikbaar waardoor het direkt veel drukker wordt. Wel alleen voetgangers (waaronder wat wandelaars) dus het is rustig lopen zonder je druk te maken wie je nu weer van je voeten probeert te rijden.

Na het bos is het wandelen in rechte lijn naar Nes waar een kleuter bij ons appartement luid laat weten dat er een rare man loopt. Die kan ik ook weer in mijn zak steken!

We doen een tukkie, waarna we bij Metz-Vis binnen-stappen voor een prima maaltijd.

De eerste etappe zit er op. Ameland is niet verkeerd, maar het (Duitse) verkeer is veel drukker dan op de eerste twee eilanden.

Van de strijd tegen de wind heb ik vandaag geleerd dat de richting van de wandeling wordt aangepast aan de wind!

WANDELING 2 EN FIETSTOCHT 1, 26 AUGUSTUS

Vandaag de langste etappe. Eerst met de bus naar Buren en dan oostelijk naar het natuurgebied Oerd. De bus gaat, na een ontbijt om 8 uur, vroeger dan die van gisteren richting vuurtoren. Met een veel kortere rit kan je dus veel vroeger starten.

Vandaag gaan we dezelfde kant uit, maar Nelleke doet het op een gehuurde elektrische fiets en ze start wat later.

Uiteraard maak je met een elektrische fiets veel meer kilometers en het gaat sneller. Ze haalt me daarom ook in, maar daarover later. In de figuur staan haar tochten van vandaag en morgen.

Bij mij blijkt de keuze om te starten bij de Strandweg Nes (even voorbij de Glopweg) de juiste. De wind is nog niet heel sterk, en je loopt tussen de duinen. Niet dat die erg hoog zijn, maar je hebt wat bescherming. De vroeger start zorgt er ook voor dat er rustig gelopen kan worden. Het aantal groepjes medetoeristen is de eerste uren op een hand te tellen, zoals de surfers op weg naar het strand een het Duitse gezin waarbij een klein jochie met een helmpje (zoals alle mini-Duitsers) met twee zwiebel antennes. De vrouw heeft een bakfiets met meer nazaten en daarachter is de hardlopende maar vooral puffende echtgenoot. Hij is te zwaar, heeft een kniebrace en zijn bloeddruk is van zijn gezicht te lezen. In dit geval neem ik het hem dan ook niet kwalijk dat hij niet terug groet. Iets wat zijn vrouw misschien iets te vrolijk deed.

Iets later wordt me gevraagd een fotoshoot van een fietser te maken. Voor thuis, maar een selfie vindt hij net weer te nadrukkelijk.

Ondertussen is het landschap afwisselend. Overwegend lage duinen met veel bloeiende hei, duindoorn en bramen, maar ook stukjes bos. It Fryske Gea zet zich stevig in voor landschapsherstel en dat lukt zo te zien behoorlijk. Er zijn goede fietspaden, maar ook leuke paden alleen voor wandelaars. Een enkele fietser trekt zich daar niet van aan maar mijn indruk is dat wandelaars in dat geval weinig moeite doen om ruimte te maken.

Bij het hoogste zuid-oostelijke punt is een mooie uitkijkpost met extra informatieborden. Zo blijkt het eiland tussen 1704 en 1798 een vrije onafhankelijke staat geweest te zijn. Nu spreken ze een vorm van Fries, en als gezegd PWIVv.O.N. was er chef, dus mogelijk is de nieuwe staatsvorm nooit doorgedrongen 😊.

In ieder geval is het uitzicht hier prachtig met in de verte Friesland.

Vanaf de heuvel volgt de etappe de kust een stukje, van de waddenkant richting Noordzee. Dit jaar is een van de droogste in de geschiedenis van de meteorologie. Het bord bij de start van het pad dat de route nat en onbegaanbaar kan zijn staat er nu wat voor joker bij, maar de hoeveelheid riet en de vlonderbruggetjes tonen al dat we als wandelaar vandaag geluk hebben. Het gebied aan de oostkant van Oerd staat bekend als vogelreservaat. En er vliegt en waadt inderdaad van alles, al kan ik weinig spectaculaire soorten ontdekken.

Na het wandelpad kruis je de fietsroute, waar Nelleke me inhaalt, zodat we op een bankje kunnen lunchen.

Ik verlaat daarna het fietspad onmiddellijk weer voor een stuk langs het strand. De wind is inmiddels aangewakkerd tot windkracht 5. Met de wind in de rug is dat echt wel leuk lopen en het opstuivende zand is spectaculair.

De foto laat al zien dat het ook erg stil is. Los van twee olieplatforms is er nauwelijke iets van menselijke invloed te zien.

Wel zijn er weer veel vogels, zoals de kleine drieteen strandlopertjes die heen en weer hollen.

Na wat kilometer wordt het tijd het eiland nog een keer over te steken. Na gisteren alleen hazen en reeën sporen gezien te hebben spot ik nu een konijntje op weg naar Buren, een van de vier kernen van Ameland. De bus rijdt er langs op weg naar het Grauwe Duun, dus het is in ieder geval niet nieuw. Er lopend doorheen is leuk. Allereerst omdat er veel aandacht is voor Ritskemooi. Eilanders kunnen mooie verhalen vertellen over jutten en jatten, zoals ik in het verleden heb geleerd van lokale duikers. Ritske was er meer een van het jatten. ’s Nachts scheen ze met licht naar zee. Schippers dachten de haven te zien en voeren zich prompt te pletter op de kust, waarna het jatten en jutten kon beginnen.

Op een van de schepen die haar slachtoffer werden voer haar zoon Sjoerd.

En zoals het hoort in goede drama's verzoop zoonlief toen het schip door moeder naar de kant werd gelokt. Ritske liep nog tijden op het eiland Sj-Oe-Oerd!!!

Daarmee was de naam van het natuurgebied geboren. Deze sage is meer dan voldoende om haar de dagfoto te gunnen.

In de bebouwde kom is toilet bezoek soms een uitdaging, maar inmiddels heb ik geleerd dat musea daar een prima oplossing voor bieden. Zo is er hier het Landbouw- en Juttersmuseum Swartwoude. Ik trek er mijn museum jaarkaart en wacht op een reactie. Die kan maar twee kanten uit. Of ze denken "*daar heb je weer zo'n klaploper met een kaart*" of "*wat leuk, daar is een echte museumliefhebber*". De eerste behandelen je als oud vuil, de laatste met groot enthousiasme. De dame achter de balie is een exponent van de laatsten en legt me het hele museum uit, zodat ik het eigenlijk al niet meer hoef te zien. Door te vertellen dat Nelleke weet van wol ontsnap ik. Het museum heb je binnen een half uur gezien, maar dat is dan ook goed besteed en krijgt zijn eigen pagina.

Verder is Buren, net als Nes, Hollum en Ballum een leuk oud plaatsje. Een eervolle vermelding gaat naar de B&B die zichzelf Buurderij noemt.

Na Buren is het vooral een kwestie van uitlopen naar Nes, langs de waddenkant.

Landschappelijk is het zonder discussie het saaiste deel van de tocht. De versterkte kust zorgt er voor dat het eiland niet in tweeën breekt, maar het resulteert in een omgeving waar je wat meeuwen en plevieren kunt spotten, maar verder houdt het wel op. De flora langs de weg is dan wel weer heel erg leuk en zo wordt ook het laatste stuk van de tocht de moeite waard.

Nelleke was eerder terug dan ik en heeft een een Tapas restaurant gevonden.

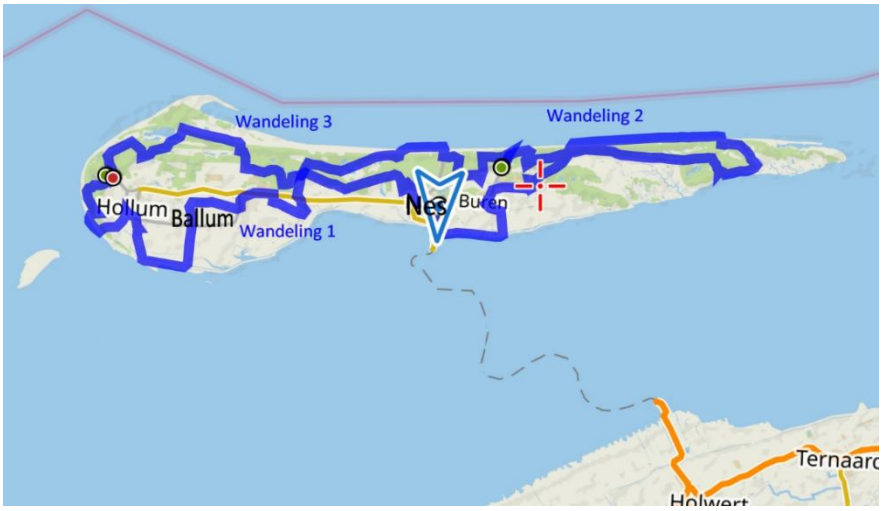
Helaas doen die niet aan een mixed plate “Tapas voor beginners” dus we wijken uit naar biestuk met gamba’s en salade. Met een goede surf & turf kan je eigenlijk niet mis gaan. Het blijkt een uitstekend restaurant.

WANDELING 3 EN FIETSTOCHT 2, 27 AUGUSTUS

Mijn wandeling begint net als gisteren met een busrit naar het Grauwe Duun.

Iets te laat stopt een enorme verlengde bus bij de halte, waar ik als enige in stap. Ik maak een compliment voor de ruimte die me wordt geboden en krijg te horen dat ik onderweg ook rustig op andere plaatsen kan gaan zitten. In Kiekduun/Klein Vaarwater stappen pas de volgende twee passagiers in met de opmerking dat ze er nog net bij kunnen. Ik stel ze gerust met de opmerking dat ik er de volgende halte uit ga en dat ze de bus dan voor zichzelf hebben. Onze opmerkingen hebben geen invloed op het goede humeur van de chauffeur, maar hij legt wel uit dat de kleine elektrische bus in storing is en dat hij daarom nu met dat enorme ding door die kleine dorpjes mag wringen.

Het pad is in eerste instantie een schelpenpad door de duinen met aan de landkant de nodige bungalows.

Op het Willemspad staat ook dit bord. Helaas kan ik niet achterhalen of het op een van de O.N’s slaat. Het pad leidt naar het Nesserbos, waar Nelleke eerder deze week heeft gewandeld.

Het is een mooi bos, met als meest opmerkelijke de grote hoeveelheden dorre bladeren op de grond. De droogte zorgt er voor dat de bladval veel te vroeg inzet.

En dat de routebordjes vaak weg zijn, maar dat is van een heel andere orde.

Het bos gaat over in de duinen, en die weer in het Noordzeestrand.

Vandaag is het windkracht zes. Bij de strandovergang staat de KNRM op scherp met vlaggen en een Rescueplank.

De strandwandeling is net zo leuk als gisteren, maar wel over een korter stuk.

De harde wind zorgt voor spectaculaire zandriffen op het strand. Het is duidelijk waar vorming en afkalving van de eilanden naast de stroom vandaan komt. Het uitzicht is zo spectaculair dat het nog best een stukje had mogen duren, maar ja het blijven eilandjes (waar onze schoonzoon zich van afvraagt of ze één of twee bushaltes hebben)

Terug achter de duinen gaat het via Hagedoornveld richting Roosduinen, waar het pad vandaag aan de noordelijke kant doorheen gaat.

Gelukkig kan ik er parallel aan het fietspad lopen, want daar is het met al die elektrische bakfietsen, tandems en aanhangers niet echt tof lopen.

Op de grens met Roosduinen haalt Nelleke me in (of eigenlijk scheurt ze me eerst voorbij) waarna ze me nog een keer uitlegt waar we kunnen lunchen. Gisteren was haar elektrische fiets er mee gestopt, maar na een bezoek aan de verhuurder was dat snel verholpen. Waarschijnlijk was er in de fietsenstalling een draadje losgetrokken.

Nu met de kaart erbij snap ik dat en versnel de pas naar Sea You!

Deze etappe door Roosduinen is wat kaler. Er lopen wat andere wandelaars, een paar loopt met een wandelgids. Ik meen de Waddenwandelen gids te zien, maar het blijkt van de ANWB die hier ook wandelingen heeft uitgezet. Later lees ik op internet dat het wandelingen tot 5 kilometer zijn. Ik zie ze dan ook niet meer terug, alleen al omdat ik veel sneller wandel (dus zij heel langzaam, ik ga niet zo hard).

Alles bij elkaar ben ik Nelleke net voor. Zij was iets later omdat ze, nadat we elkaar spraken, een bocht langs de vuurtoren en de jeugdherberg heeft gemaakt. Die laatste vanwege de herinneringen aan breiweekends.

Na twee gravad laks, goede koffies en meer vocht later scheiden onze wegen weer.

Zij gaat, nu tegen de wind in, de fiets naar huis brengen en ik start de laatste 6,5 kilometer naar het eindpunt in Hollum.

Er zijn twee redenen om dat “voortvarend” te doen. Allereerst begint het wat te betrekken en vallen er zelfs een paar druppels, maar vooral wil ik de bus halen. Die rijdt eens in de vijf kwartier dus als je die net mist ben je een flinke tijd achteruit.

Voor het begint te spetteren loop je langs het groene strand. Al eerder hebben we geleerd dat Wadden niet liggen maar dobberen. Zo was er het Bornrif dat in 1984 aan Ameland vast kwam te liggen. Daar heeft zich nu prachtige natuur ontwikkeld, nu met veel vlinders.

Een gezin vraagt of ik een pad naar de zee heb gezien. Helaas moet ik ze melden dat ik, naast het pad bij Sea View alleen een bordje drijfzand heb ontdekt. Ze besluiten niet verder te zoeken.

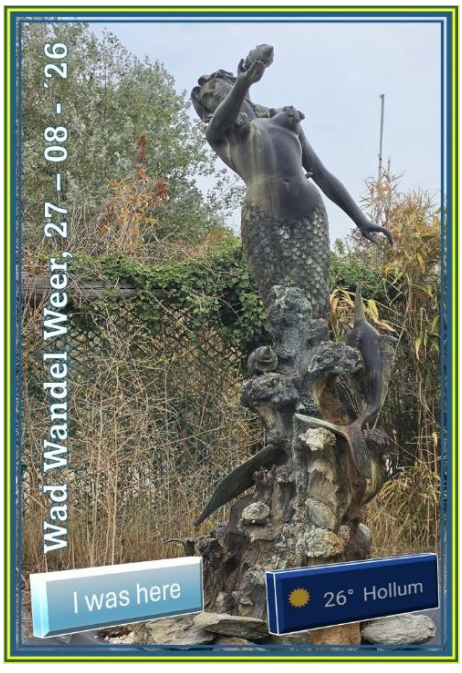

Na het groene strand is er een bocht richting Hollum met de vuurtoren Bornrif (al zegt iedereen vuurtoren Ameland). Eerst is dat een heerlijk wandelpad tussen allerlei struken en langs een mooi meer.

Onderweg komt het langs een stukje Atlantik Wall, lelijk als altijd, en een monument ter herinnering aan een van de grotere scheepsrampen (in 1799) met meer dan 400 doden.

Daarna kom je toch weer op een fietspad waar een grote groep me dwingt de berm in ter springen, wat tot veel gelach leidt. Ik antwoord in luide, goed geformuleerde liederlijke taal, waarna ze ineens wel keurig met twee naast elkaar kunnen rijden. Neemt niet weg dat ik het nu wel gehad heb. De Locus app toont een kleine paadje dat je dwars door de duinen naar restaurant “de Vuurtoren” en de bushalte brengt.

Dik op tijd voor nog een ijstea, de wad weer foto en de vroegst mogelijke bus. Ameland is rond. Bovendien hebben mijn hanwaggels dit jaar nu >1000 km afgelegd wat toch mooi is als je deels hebt moeten herstellen

De avond start met een bezoek aan visrestaurant Metz, waar we eerder zijn geweest. Goed en betaalbaar eten. Waarbij ik het laatste mosselpannetje blijk te hebben gescoord (gelet op het gemopper na mij).

We komen droog weer terug en brengen de avond door in de Vlindertuin. Moe, maar het is mooi geweest.

EN WEER TERUG, 28 AUGUSTUS

Het is heiig bij het opstaan, vannacht heeft het hard geregend. Als laatste Wad Weer foto kies ik voor Nes, waar een beeld van misschien wel de beroemdste eilander staat: Jan de Jong. Een naam waarvan je in eerste instantie zegt “nooit van gehoord”, want het is er een van 20 in een dozijn. Maar de man is in Utrecht geëindigd, en dan is hij toch ook een beetje van ons. Ze hebben er zelfs de Kardinaal de Jongweg naar hem genoemd.

Na het ontbijt lopen we met de koffers naar de pont, waar we zo ongeveer als eersten zijn. Wadden Wandelen deel 3 zit er op.

De reis gaat als een zonnetje tot Tiel-Passewaaij waar de grootmoeder van alle onweersbuien losbarst. Maar daar is droge kleding 😊

BORKUM - SEPTEMBER'26

Waarom dit Wat? Omdat we op de lagere school 6 waddeneilanden moesten leren en Rottum niet meer meetelt? Is dit een plaatsvervangend excuuseiland? Of hebben de schrijvers van de gids bedacht dat we alle eilanden pakken die vanuit onze Nederlandse havens via een veerverbinding kunnen bereiken?

Wat het ook is, dit is in zoverre bijzonder dat het een Duits eiland is. Of, in hun taal, een Watteninsel. Daarheen is dan wel direct een ommelandse reis. Voor 7 uur in de trein en onderweg uitslapen in de intercity naar Groningen. Dat lukt, evenals de korte overstap naar Eemshaven voor de boot naar het eiland.

Nadat ook dat lukt kan ik aan het eind van de dag terecht in een hotel ergens langs een van de twee etappes. Maar niet aan start/finish, daar ligt aan de ene kant een plaatsje met dezelfde naam als het eiland. Aan de andere kant bij de Seejdyk lijkt niets van beschaving te liggen.

"Er vaart een schip met gekken
Op Waddenzee en Noord
Wie normaal is kan vertrekken
Die springt maar overboord..."

Voor Eemshaven kijk in nog even in teksten van Freek de Jonge, die hier in nabij Eemshaven in ’t Oude Schip gewoond schijnt te hebben.

DAG 1: TIEL – BORKUM – OSTLAND, 28 SEPTEMBER

Eenmaal aan boord kan ik niets verzinnen om normaal te zijn. Gewoon dobberen en wandelen!

De zee is heel kalm, dus we gaan op ons gemak naar het eiland. Halverwege het Wattenmeer bel ik Nelleke om te vertellen dat het tot nu toe lukt.

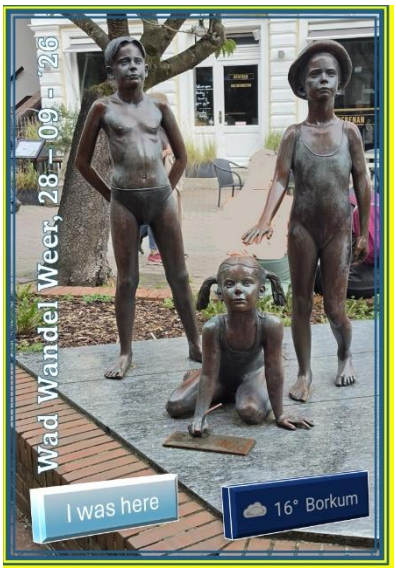

Borkum is een van de 14 Duitse eilanden, waarvan er acht bewoond zijn. Het stelt niet heel veel voor qua oppervlakte, het lijkt kleiner dan de Nederlandse wadden, zelfs iets kleiner dan “Schier”.

In de haven is een treintje dat je naar de bewoonde eilandwereld brengt. Smalspoor, maar absoluut leuk.

Een groep jonge Duitsers begint in het treintje hun tour met indrinken. Ook ik krijg een flesje aangeboden. Vriendelijk, maar nee bedankt. De conducteur stapt pas in als de trein al rijdt. Die rit duurt dan ook 20 minuten, dus geen haastelijk optrekken, wat ook bij de haltes vanzelfsprekend is. Het is ook het enige wat de conducteur doet. De ritprijs is inbegrepen in de prijs van de overtocht, dus zwartrijden is vrijwel uitgesloten.

Door de trein wordt ook automatisch het vertrekpunt van de wandeling bepaald: midden in het plaatsje, voor het casino. In vergelijking met eerdere “wadden hoofdsteden” is Borkum een mondaine badplaats. Veel grote hotels, restaurants en winkels. Niet alleen voor uw overbodige toeristenmeuk zoals schelpjes en knuffelzeehonden, maar ook “echte” artikelen. Neem nu een zaak in materiaal voor de zichzelf serieus nemende wandelaars met een etalage vol Meindl schoenen. Oké, het zijn geen hanwaggels, maar ze tellen.

De wandeling begint met een slinger door de plaats.

Al voor het uitstappen komt de enorme vuurtoren in beeld, we kunnen vaststellen dat dit een centraal punt op alle eilanden is. Tijdens het rondlopen in het plaatsje blijft het een oriëntatiepunt.

De sfeer is gemoedelijk, direct naast het treintje staat men bijvoorbeeld al te jeux-de-boulen. Tegelijk groet niemand (muv enkele Auslander).

Ook hier hun eigen vod, dat veel minder wordt gebruikt dan dat op de eerdere eilanden.

Melles

In de bocht door de plaats kom je langs wat kerken en het Rathaus. Ook fotografeer ik wat kunst voor de dagfoto's. Er zijn verwijzingen naar het zeevaartverleden van de plaats, vooral bij tuinen waar de resten van walvisskeletten als palissaden worden gebruikt.

Na de wandeling door de plaats gaat het in rechte lijn naar de boulevard langs de Wattenkuste.

Ik heb een helder vooroordeel als het om onze oosterburen gaat: te aangeharkt, zu punktlich!

Maar, zoals onze nationale guru zei: "*Elk nadeel hep se foordeel*". De routestickers zijn voortreffelijk en vaak in twee talen geplakt!

De boulevard is druk, veel wandelaars en fietsers en veel bankjes die allemaal bezet zijn. Het eerste stuk zijn er nog winkels en is er een aquarium, maar daarna is het wandelen tussen duin en zee.

Op de eerdere eilanden hebben we geleerd dat de zee stukjes van de eilanden afknabbelt. De boulevard ligt dan ook op een stevige dijk. In tegenstelling tot de waddendijken is deze Wattendeich afgedekt en voorzien van een grasveld. Tussen dat gras en het strand is het een strakke weg voor de talrijke toeristen. Heel leuk zijn de veelkleurige strandtenten en rieten -stoelen die worden verhuurd.

Het is het moment dat ik me realiseer hoe taalontwikkeling kan gaan. Was er in mijn jeugd spraken van "dikke moffen", dan heeft zich dat ontwikkeld tot "corpulente Germanen" en dat zeggen we ook niet meer over de "obese Oosterburen". Neem niet weg dat, in tegenstelling tot wat zich op de weg voortbeweegt, er bij het strandmeubilair voornamelijk sprake is van gewichtige lieden.

Na de dijk een tijdje gevolgd te hebben is het even opletten. Via het *padje bi de kugelbak* loop je natuurgebied *Greune Stee* in.

Het wordt direct een stuk rustiger in dit prachtige berkenbos. De bankjes zijn hier op, maar een omgevallen boom biedt een prima plek om te lunchen.

Nadat het bos is verlaten kruis je de enige serieuze weg van het eiland, die van en naar de ferry. Wandelaar onvriendelijk, maar als je hem hebt genomen kom je bij het volgende natuurgebied, de *hahlingtjes saltzwiesen* is een gebied van slikken en schorren met veel vogels langs de Seejdyk.

Daar landt een enorme vlucht lepelaars die iedereen met kijker of camera tot stilstand brengt.

Een buizerd wordt minder opgemerkt.

Daar ergens stopt de etappe, ik vermoed bij een bankje aan het begin van de duinen.

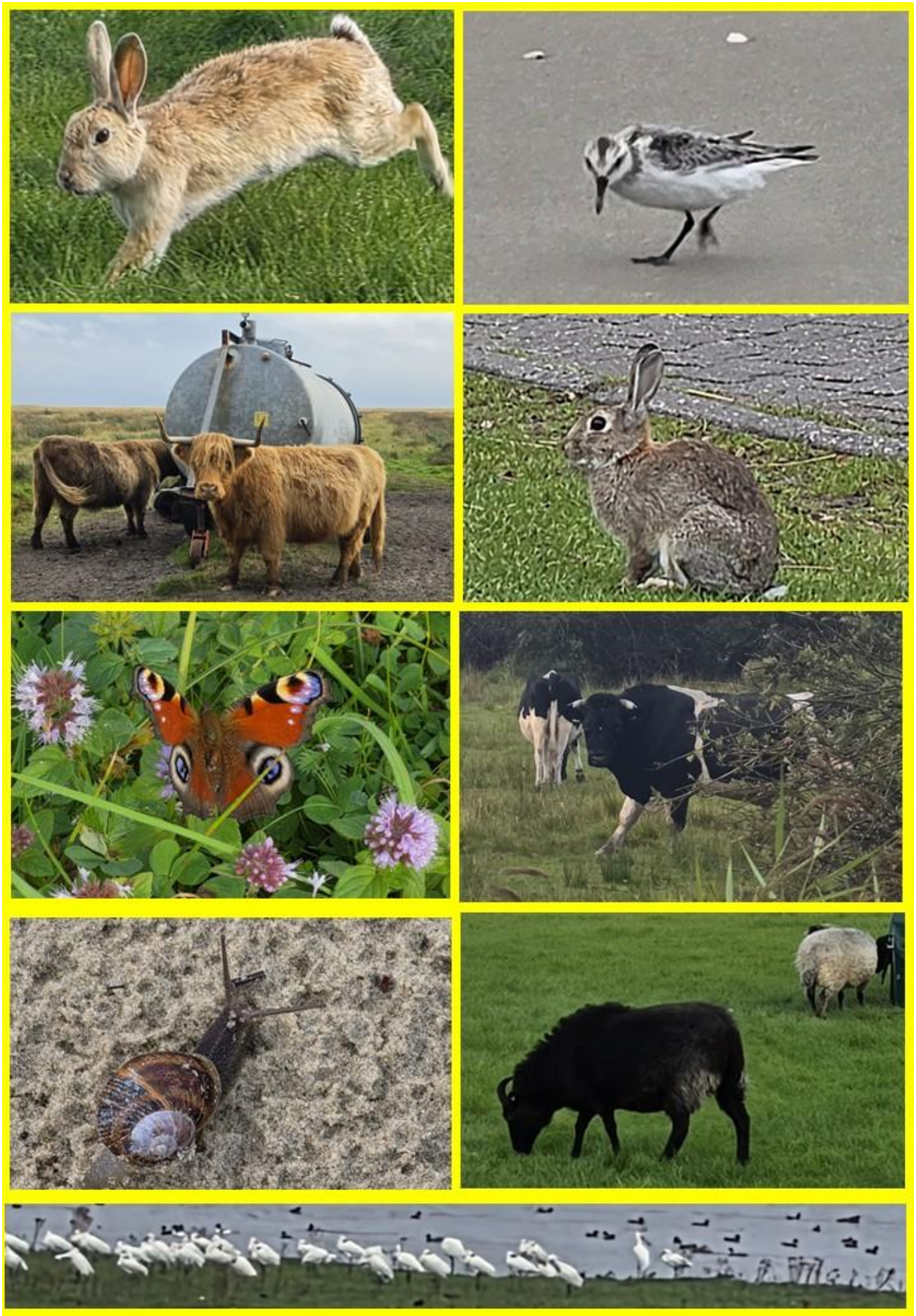
Als al vermeldt: de tocht gaat door, maar wel mis. De verzekering belt met de mededeling dat, als ik al voor €2000 ben opgelicht, zij het niet waren. Tijdens deze gesprekken (slechte verbinding) moet ik een sticker hebben gemist. Nu is de locusapp weer eens de uitkomst voor het vervolg.

Het toont een dun paadje door de duinen naar het Noordzeestrand.

Ondertussen blijf ik de natuur bekijken en fotograferen. Er is duidelijk overgang van de seizoenen. De laatste kruiden staan in bloei, met zelfs een vlinder, terwijl de bladeren verkleuren en vallen. Tegelijk neemt het aantal paddenstoelen toe. Kortom: extra pagina's.

Langs het strand zijn de duinen indrukwekkend en steken af bij de grauwe lucht, het begint zelfs wat te regenen.

Het is een wat vage tent, ook voor uw yoga en sauna, maar met een helder briefje dat ik het maar moet uitzoeken.

Na een tijdje verschijnt de eigenaar/receptioniste/yoga-instructrice/administratrice en ik vermoed

Weer dankzij de app vind ik de afslag Ostland eenvoudig en daarmee *Insel-Land-Hotel Michaelsen***,** voornamelijk door de borden Café-restaurant Ostland dat in hetzelfde gebouw zit.

schoonmaakster en onderhoudsmonteur die me verder wegwijs maakt.

Ik eet “matje en soep” in het restaurant dat buiten een lichtreclame heeft met de tekst “*Das letzte Gaststatte fur Juist*”. Alleen leuk al je weet dat dit het volgende eiland is.

Het eten is Duits, de schorle bruiswater met siroop, maar het vult zullen we maar zeggen.

DAG 2: OSTLAND-BORKUM-EEMSHAVEN-TIEL, 20 SEPTEMBER’26

heeft mijn aankondiging dat ik om 7:30 vertrek begrepen en zit op haar post. Even had ik minder haast omdat het zwaar onweerde

Ik wordt wakker in een kamer die niet verkeerd is en een prima ensuite met goede douche heeft. Ontbijt is pas om 9 uur, dus dat is me te laat. Door het koffiezetapparaat bij de nu verlaten yoga klas start de dag toch goed. De multifunctionele receptioniste

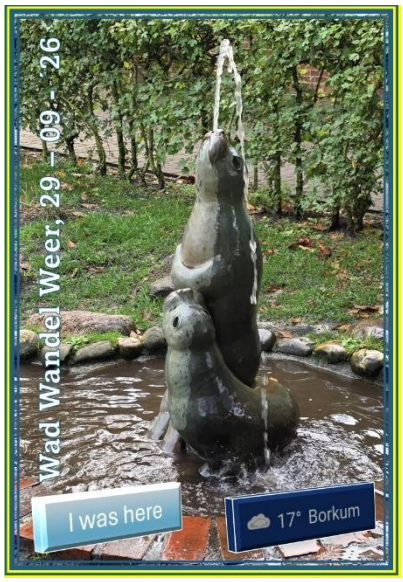
tijdens het opstaan, maar inmiddels is het droog en kunnen de resterende kilometers naar het smalspoor worden afgelegd.

Buiten stuiven de konijnen weg wat altijd een leuke start is.

Met rugwind gaat het hard, ondanks de enorme plassen onderweg. Maar wat zullen we daar, na maanden van droogte over klagen (zo is de Dutch Melody, waar we begin dit jaar een cruise mee gemaakt hebben door de lage waterstand vastgelopen in de Rijn). Ook fotografeer ik nauwelijks, nadat ik me gisteren helemaal heb uitgeleefd.

Even na natuurgebied Waterdelle neemt de tocht een bocht noordelijk naar het strand, dat hier honderden meters breed is.

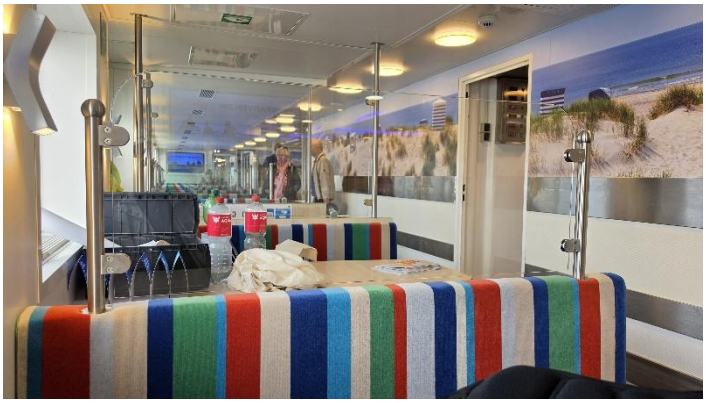
De vuurtoren van Borkum is dan al breed in beeld. In mijn enthousiasme mis ik de afslag, maar wie zeurt er met zo'n mooie strandwandeling? Uiteindelijk kom ik 7 uur voor vertrek in het stadje. Tijd voor een babbel met het ticket bureau.

Mijn Duits blijkt nog voldoende de om het ticket te laten vervangen door een voor de vroegere overtocht. Waardoor er alleen nog tijd overblijft voor koffie^{+} en een ommetje in de stad, nu met een extra pagina.

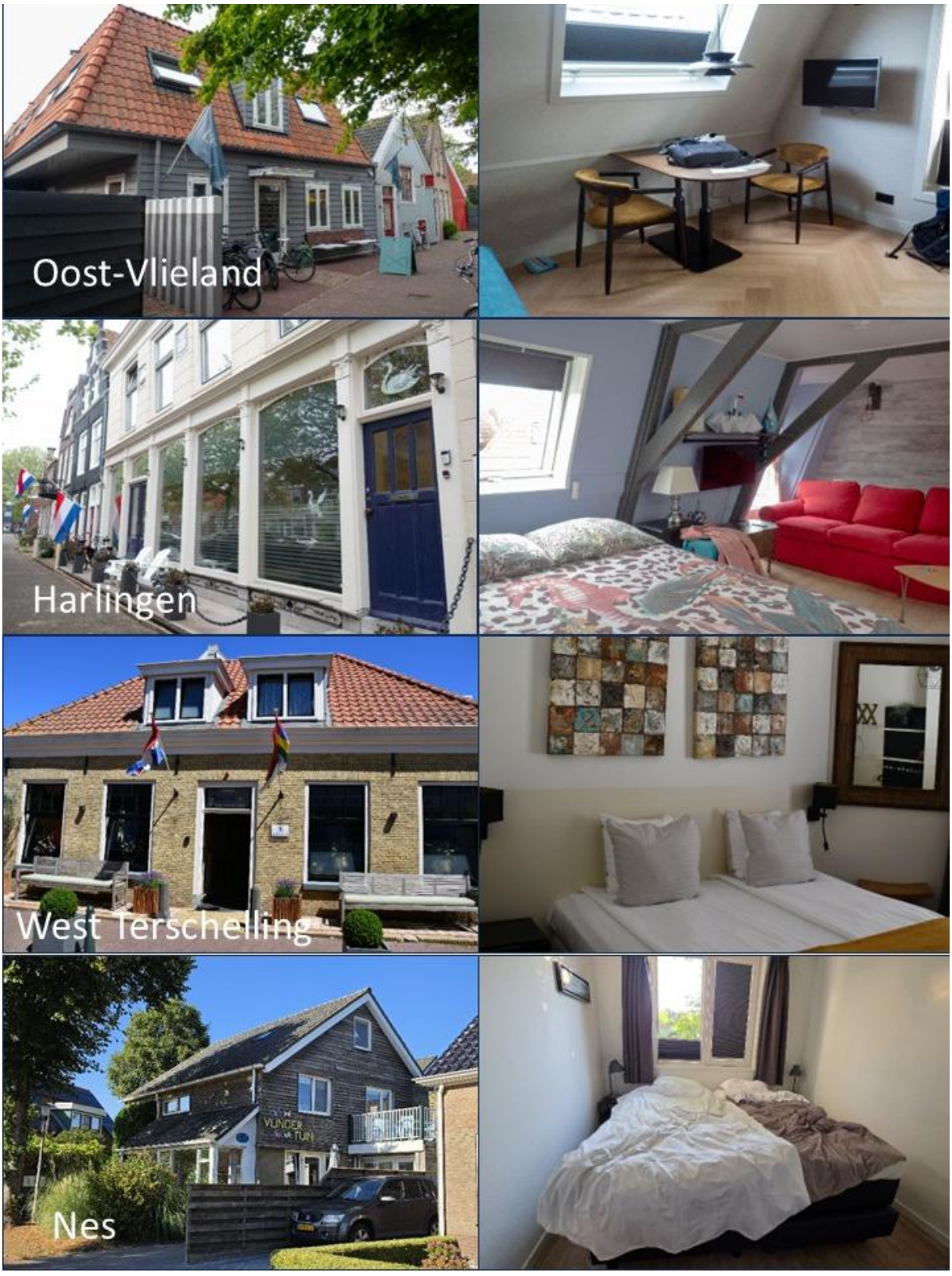
Zelfs dan zit ik nog ruim op tijd in de boot die me terugbrengt naar ons land.

Daar zie ik de trein naar Groningen net wegrijden, waarna het tot Utrecht CS goed gaat. Over die ene trein die daar uitvalt zal ik verder niet zeuren.

Conclusie: Wat of Wad, het maakt wat uit. Borkum is moderner en mondainer dan de vorige drie, heeft een saaiere vlag en een iets minder boeiende natuur voor de wandelaar, maar is alleen al door het contrast zeker de moeite waard.

HOTELS ETC.

EN DAAR VINDEN WE WAT VAN…

R
Actief sinds 2011
Nederland

Tweepersoonskamer - Begane Grond

4 nachten · juni 2026

Stel

Beoordeeld: 26 juni 2026

Gezellig verblijf in hotel in historisch pand.

7,0

Hotel Buren heeft uiterst vriendelijk personeel dat je graag helpt en een prima ontbijt serveert. Het zit in een historisch pand een heeft kamers die goed zijn. Bovendien ligt het midden in het historische centrum van West-Terschelling.

Gelet op de prijs zou een automatisch schoonmaak van de kamer er wel vanaf mogen. Een bordje ophangen dat ze wel wat mogen doen en zelf naar een trolley om handdoeken te wisselen is meer iets voor een budgethotel

R
Actief sinds 2011
Nederland

Appartement met 1 Slaapkamer

1 nacht · mei 2026

Stel

Beoordeeld: 7 mei 2026

Mooie stop in historisch pand

8,0

Mooi centraal in Harlingen, pand uit de 17e eeuw dat uitstekend is opgeknapt. Een ruime kamer met een goed zitje en moderne douche. Goede info van de gastheer o.a. over eetgelegenheden.

Erg steile trap na kamer voor bejaarden, maar dit was wel vooraf goed aangegeven & er was hulp bij het naar boven gaan.

R

Nederland

Appartement - Begane Grond

4 nachten · augustus 2026

Stel

Beoordeeld: 29 augustus 2026

Aardig, betaalbaar appartementje in Nes op Ameland

7,0

Alles wat je in een klein appartement wil was aanwezig en werkte goed. Aardig zitje in de keuken-kamer en goede werktafel. Moderne badkamer met regendouche. Goede informatie, eenvoudig te verbinden internet. Leuke kindvriendelijke omgeving met veel speelgoed voor kleintjes.

Slaapkamer was heel klein en dekbedden wat muf, komt waarschijnlijk ook door slechte ventilatie in appartementje. Verder wel oké.

Kool

Nederland

Tweepersoonskamer met Terras

1 nacht · september 2026

Soloreiziger

Beoordeeld: 30 september 2026

Gelukkig een kamer in een uithoek van Borkum

8,0

Het beste was, al klinkt het gek, dat het bestaat. Logeren kan je voornamelijk in de plaats Borkum op Borkum. Een wandelaar die op een ander punt wil overnachten heeft weinig keus. De lichtreclame zegt dan ook dat ze de laatste "Gasrstätte" voor Juist, het volgende Waddeneiland, zijn. Het hotel zit, met een afzonderlijk restaurant, in een grote oude boerderij. Goed onderhouden met voortreffelijk kamers met prima ensuite moderne lekkere douche. Het restaurant in hetzelfde pand is enerzijds een pré, anderzijds is het wel "Duitse keuken"

Het is een klein hotel, waarbij inchecken ging met een briefje bij de receptie en een tekst op het raam. Later werd er wel fatsoenlijk contact opgenomen. Ontbijt is vanaf 9 uur en dat vind ik als wandelaar veel te laat als je nog een stevige wandeling wilt maken.

Neem gratis mee!
Welke vogels van Vlieland heb jij gezien?
Vogelbescherming NEDERLAND
RUST VOOR VOGELS
RUIMTE VOOR MENSEN
Grauwe gans
Kolgans
Brandgans
Rotgans
Bergeend
Eidereend
Lepelaar
Kluut
Scholekster
Kievit
Strandplevier
Bontbekplevier
Zilverplevier
Kanoet
Drieteenstrandloper
Bonte strandloper
Steenloper
Grutto
Rosse grutto
Wulp
Tureluur
Aalscholver
Dwergstern
Grote stern
Visdief
Kokmeeuw
Kleine mantelmeeuw
Zilvermeeuw
Velduil
Bruine kiekendief
Blauwe kiekendief
Slechtvalk
Kleine zilverreiger
Moeite de vogels uit elkaar te houden? Download de gratis Wadvogels app met daarin maar liefst 190 vogelsoorten die je in het waddengebied kunt zien, inclusief geluiden en herkenningstips. De app is geschikt voor smartphone én tablet.

Ontdek de vogelschat van het wad
RUST VOOR VOGELS
RUIMTE VOOR MENSEN
Vogelbescherming Nederland organiseert met vijf andere natuurorganisaties het programma 'Rust voor Vogels, Ruimte voor Mensen'. Daarmee maken we mooie vogelkijkplekken toegankelijk en ontwikkelen we leuke gratis vogelkijkproducten. Tegelijkertijd geven we vogels meer rust door de aanleg van nieuwe broed- en rustplekken. Deze gratis vogelherkenningskaart helpt je de vogelschat van Vlieland te ontdekken. Kijk voor meer informatie en alle routebeschrijvingen op www.beleefdewaddennatuur.nl
De 10 mooiste vogelkijkplekken op Vlieland
1 Kroon's Polders: Prachtig moerasgebied met lepelaars, kiekendieven en veel eendensoorten. Bij hoogwater ook steltlopers.
2 Posthuiswad: Grote wadplaat met eenden, ganzen, slechtvalken en massa's steltlopers.
3 De Vliehors: Enorme zandvlakte met zeldzame strandvogels als strandplevier, bontbekplevier en dwergstern.
4 Meeuwenduinen: Duinen en strand met roofvogels, meeuwen en in het najaar enorme groepen trekvogels.
5 Bomenland: Dit bos is ideale plek om het fraaie goudhaantje te zien. Verder o.m. houtsnip, boomkruiper, specht en appelvink.
6 Dodemansbol: Mooi uitzicht op het wad: kans op eider, rotgans, lepelaar, rosse grutto, wulp, kluut, strandlopers en bergeend. Soms velduilen.
7 De Oude Kooi: Bos en grasland met ganzen, sijsjes en kwikstaarten. Bij vogelliefhebbers bekend als vindplaats voor zeldzame soorten.
8 Cranberryvlakte: Duinlandschap met blauwe kiekendief, tapuit en velduil. Maar ook havik, slechtvalk, roodborsttapuit en veldleeuwerik.
9 Westerse veld: Grasland met ganzen, kwikstaarten, piepers, kneu, grutto, scholekster, kievit, tureluur, steenloper en bontbekplevier.
10 Noordoosthoek: Noordzeestrand met sterns, strandlopers, steenloper, eider, middelste zaagbek en stormmeeuw.
Oost-Vlieland
Rug van het Veen
Oude Duinenlid
Posthuys
Kroon's Polders
Vliehors
(Militair oefenterrein: in het weekend toegankelijk voor publiek)
-- Fietsroute 21 km
** Wandelroute 7,6 km
** Wandelroute 10,4 km
Uitzichtpunt
Vogelkijkhut
Horeca
Verrekijkeruitleenpunt
VVV
Veerboot
De Noordwester: waddencentrum en zeeaquarium
Vogs Kroon's Polders dichterbij
Kroon'olders en het omliggende wad zijn van groot bng voor trekvogels. Staatsbosbeheer legt daaromdom Kroon's Polders en langs het Posthuiswad eenieuwe wandelroute aan, zodat bezoekers de vogelrijkdom kunnen ontdekken. Er komen kijkscheen, informatieborden en een vogelkijkhut zodat indelaars de vogels van dichtbij kunnen beleveronder ze te verstoren.
Verrekijker te leen!
Met een verrekijker geniet je nog meer van vogels. Heb je geen kijker? Dan kun je voor € 5 per dag (en € 50 borg) een kijker lenen bij De Noordwester (Dorpstraat 150) en het Posthuys (Postweg 4).
Technolyt
www.BELEEFDEWADDENNATUUR.NL
Bezoek de website vol tips om de waddennatuur te ontdekken. Neem een kijkje in het maandoverzicht met leuke natuuractiviteiten. Op de interactieve kaart kun je zien waar de laatste vogels en zeehonden zijn gezien. Misschien wel vlak bij waar jij nu bent!
Help de strandbroeders
Op de Wadden broeden vogels als dwergstern, bontbekplevier en strandplevier. Wandelaars kunnen deze kwetsbare strandbroeders eenvoudig helpen door in het broedseizoen afstand te houden en afgezette stranddelen niet te betreden. Bekijk waarom dat zoveel scheelt op www.beleefdewaddennatuur.nl/strandbroeders
Rust elangrijk voor trekvogels
Vogels het waddengebied hebben rust hard nodig. Anderskt het ze niet jongen groot te brengen of overlev ze de zware trektochten naar Afrika of het hogNoorden niet. De animatiefilm laat zien waararustplekken voor vogels in het waddengebied belangrijk zijn. Bekijk de film op www.leefdewaddennatuur.nl/trekvogels
Het project 'Rust voor Vogels, Ruimte voor Mensen' is mede mogelijk gemaakt door het Waddenfonds. Vogelbescherming Nederland realiseert dit project in nauwe samenwerking met Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, It Fryske Gea, Landschap Noord-Holland en Het Groninger Landschap.
waddenfonds

FRISIA'S FIETS KAART

Nummers 1 t/m 14 geven de punten uit fietsroute (z.o.z.) aan.

Hier kunt u goed zien hoe groot de Vlieboss is.

Beste eilandbezoeker, fiets alleen op de daarvoor bestemde paden, honden aanlijnen a.u.b.

namens Staatsbosbeheer alvast bedankt!

STAATSBOS-BEHEER LOCATIES

10 TIPS VAN DE BOSWACHTERS VAN STAATSBOSBEHEER, VLIELAND

Symbool voor een Staatsbosbeheer locatie.

1. De show begint
Kick off met de vogels. Zoek een mooi plekje op de Waddendijk of langs de Postweg en zie de vogels bij eb aan de voor hun gedekte tafel 'plaatsnemen'.

2. Backstage gaan
Even helemaal weg uit de drukte op de Vliehors. Ogen dicht, wind door je haren; ervaar de leegte!

3. Improvisatie
Struinen door duinvalleien. Mijd de gebaande paden en laat de natuur je verrassen. Op Vlieland mag je (bijna) overal komen. Met wat geluk zie je de Shotse Hooglanders en de erg schuwe Soay schapen.

4. The wall of sound
Ontdek de Kroonspolders; de oorverdovende stilte van overweldigede natuur. (hier mag u niet met de fiets in!)

5. Voor een dubbeltje op de 1e rang
Onbetaalbaar uitzicht. Ga naar de vuurtoren voor het mooiste uitzicht over de Noordzee en de Waddenzee.

6. Hoogtepunt in een duinpan
Ontstressen terwijl de natuur haar werk doet. Ga in een duinpannetje liggen, lekker genieten in de zon. (Of neem een voorbeeld aan de bezige bijtjes in de buurt.)

7. Natuurlijke intermezzo
Natuurlijke 'welness' in de Nieuwe Kooi; een mooi bezinningsplekje aan de plas.

8. ' Meet and greet' met de sterren
Overal op Vlieland is het 's nachts nog echt donker. Hoeveel sterren kan jij tellen? Vanaf het Noordzeestrand zie je ze allemaal!

9. Toegift
Luister naar het bijzondere natuurconcert van de padden en de kikkers bij de Vlielandse ijsbaan

10. The hidden track
Wandel deze mooie route door Bomenland. Volg de Staatsbosbeheer borden.

FRISIA'S ROUTEPLANNER

OPENINGSTIJDEN

MAANDAG	09.00 - 12.30	13.30 - 18.00
DINSDAG	09.00 - 12.30	13.30 - 18.00
WOENSDAG	09.00 - 12.30	13.30 - 18.00
DONDERDAG	09.00 - 12.30	13.30 - 18.00
VRIJDAG	09.00 - 12.30	13.30 - 18.00
ZATERDAG	09.00 - 12.30	13.30 - 18.00
ZONDAG	10.00 - 12.30	15.30 - 18.00

TELEFOON 0562-451501
EMAIL INFO@FRISIAFIETSEN.NL
WEBSITE WWW.FRISIA.VLIE.NL

DORPSSTRAAT 113 I DORPSSTRAAT 17 I HAVEN

Aan dit fietspad liggen enkele strandopgangen door de duinen. Als je deze volgt kom je uit op het Noordzeestrand.

Ook deze fiets route is genoemd naar mijn overgrootvader van mijn moeders kant, Vlieland.

Als u mijn geschiedenis wilt weten, kunt u deze route fietsen. Deze is 27 kilometer, het gehele eiland verkennen? Dat kan ook, de mogelijkheid om korter te fietsen, let dan op de bijbehorende instructies op de achterzijde van deze fiets. Voor de fanatiekelingen heb ik ook een extra omslag van 7 kilometer toegevoegd, de totale afstand komt dan op 27 kilometer.

Schroom vooral niet om uw fiets zo nu en dan neer te zetten en zelf op ontdekkingsreis te gaan. Ik geef hiervoor enkele tips! Als u mij omdraait ziet u de fietsroute op mijn achterkant ook op kaart.

7. Blijf de verharde weg volgen. Bij langs de vakantiehuisjes tot u op het einde een schelpenpad ziet. Fiets dit pad in. U bent nu in de duinen. Blijf dit schelpenpad 2,8 km volgen. Houd rechts aan.

8. Bij paddenstoel 27,74 gaat u rechtsaf richting dam 20, blijf het pad volgen. Indien u hier linksaf gaat neemt u de kortste route terug via camping Lange Paal naar het dorp (3,5 km)

9. Na 2,5 km u bent bij Dam 20, blijf rechtdoor fietsen richting Dam 6. Bleiuf u hier echter linksaf te gaan dan rijdt u via het pad van 20 door het begraafgebied richting de Postweg en uiteindelijk terug richting dorp (5,6 km)

Fiets rechtdoor en u komt na 2,5 km bij een verharde weg (paddenstoel 27,52), als u de fiets hier neer zet en rechts neer boven loopt, heeft u een prachtig uitzicht op het strand van Vlieland en de Noordzee. Met helder weer kunt u in de verte vele schepen en een pletform zien.

Aan uw rechterkant ziet u na ongeveer 1000 meter een kleine begraafplaats aan uw rechterhand. De begraafplaats bestaat sinds 1907, de botten werden opgegraven bij het werkzaamheden bij de Dooiemanshol, een nabij gelegen duin. Dit zeemansgraf bevat de overblijfselen van zeemannen die aan de pest hebben geleden.

Als u vanaf Wad, kan u bij een mooi vogelkijkhutje.

10. We peilhen de fiets weer en gaan de verharde weg op (het Pad van 6) richting het Posthuys. Aan het einde van het Pad van 6 hebben we een dilemma, u kunt drie dingen doen

- Extra fietsen - rechts langs de Kroonspolders (heen en terug, extra 5,0 km).
- Terug naar het Dorp, linksaf, ga naar punt 11
- Wat drinken bij het Posthuys.

11. De terugweg ga linksaf de Postweg op, u rijdt Bomenland in, zo heet het bos. Aan de rechterkant kunt u de Oude Begraafplaats ontdekken. Blijf de Postweg volgen met een uw rechterhand het Wad. Bij Paddenstoel 27,56 (ca 5 km vanaf het Posthuys) gaat u linksaf richting camping Lange Paal.

1. Start: Fietsverhuur Frisia, Dorpsstraat 17 of 18.

2. Fiets door het dorp richting de veerboot. Aespeetsnelheid 100 of 400 meter.

3. Aan het einde / begin van de Dorpsstraat ziet u bij de Veerdam, links het VVV kantoor. Ga rechtdoor. U bent nu op de Havenweg. Aan uw rechterhand heeft u een prachtig uitzicht over het Wad.

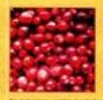

Na de landingsplaats van de helikopten onze Vliegende ambulance , ziet u links de Wierschuur. Aan de rechterkant van de Wierschuur ziet u dit bordje naar een prachtige uitkijktoren.

Voor een mooi uitzicht over Vlieland en Terschelling kunt u op deze weg eerst nog een stuk rechtdoor fietsen en wandelend de duinovergang oversteken

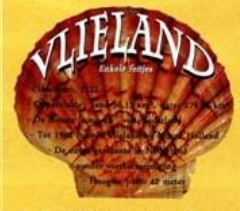
4. Als u genoten heeft van het uitzicht stapt u weer op de fiets. U rijdt 50 meter terug richting het dorp, ga vervolgens links naar de jachthaven, rij links om de haven heen en ga na restaurant de Dining Inkeef tussen de witte muurpaal door, u bent nu op de Fortweg, blijf deze weg volgen en neem het eerste schelpenpad naar links.

5. Volg het schelpenpad ongeveer 500 meter tot u bij de verharde weg komt. Bij de verharde weg gaat u rechts, dit is de Kampweg.

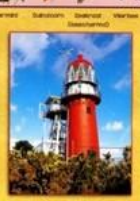

6. U fietst nu door het bos. Blijf deze weg volgen. U passeert een sportveld en een aantal vakantiehuisjes. Na 2 km komt u bij een kruising (paddenstoel 27,60). Ga bij de kruising rechtdoor richting camping Lange Paal.

Aan het einde van de Postweg ziet u aan de linkerkant de vuurtoren staan.
De vuurtoren is met 17 meter een 'dwerg' in zijn categorie. Gevestigd op de een na hoogste duin van Nederland, de Vuurbotsduin (42 meter), schijnt hij toch van grote hoogte. Als de vlag uithangt kunt u de vuurtoren beklimmen.

12. Na 500 meter komt u bij een T-splitsing. Houd rechts aan en ga het schelpenpad op. Volg 1 kilometer tot aan de verharde weg, ga hier weer links. U bent weer op de Postweg.

13. Fiets de Postweg af tot aan het begin van het dorp. Neem de eerste afslag rechts. U fietst de Dorpsstraat in.

14. In de Dorpsstraat bevinden zich 2 van de 3 filialen van Fietsverhuur Frisia. U vindt de filialen op nr: 18 en op nr: 7. Dit is het einde van deze fietsroute, we hopen dat u genoten heeft, en hopen u nogmaals te begroeten bij Fietsverhuur Frisia.

Meer informatie over natuur en historie van het eiland vindt u bij de Noordwester.

TOT ZIENS OP VLIELAND!

Centrum Nes
In het centrum van het dorp Nes gunstig gelegen nabij vele hotels en pensions.
Marten Janszenstraat 6
9163 HW Nes Ameland

Klein Avondrood

Het Klein Avondrood is een prachtig rode pijlstaartvlinder die overal op Ameland gespot kan worden. Het is een vlinder die vooral in de nacht actief is, maar je ziet ze in de duinen ook wel overdag.

Op warme zomeravonden komen ze graag naar lichtbronnen, zeker als de geur van kamperfoelie dichtbij is. Appartementen De Vlindertuin zet 's avonds wel eens een lichtval om vlinders te lokken. Met een beetje geluk is het Klein Avondrood dan zelfs van dichtbij te bewonderen.

De wetenschappelijke naam van deze vlinder is Deilephila: *Deile* staat voor avond en *Phileo* staat voor houden van.

Houd jij ook zo van de avond? En wat maakt dat dagdeel dan zo fijn?

En zoek jij soms ook het liefst het licht op in de duisternis? Als een ware optimist?

Zelfs in de donkerste nacht zie jij altijd wel een lichtbron met geurige kamperfoelie waar je heen kunt fladderen

- optimisme - avondvreugde – schoonheid -

DE VLINDERTUIN

Meer vlinderanalyses van Ellen Mosterman- Weijmans lees je op onze boekingspagina *www.vlindertuin-ameland.nl*

WADDEN WANDELEN (Streekpad)		Totaal gelopen:	189
Totalen in KM		335,3	176,4
Etappe	Van - Naar & Link	Afstand planning	Afstand Reëel
	Texel		
1	t Hoorntje - de Koog	21,2	
2	de Koog - Cocksdorp	19,4	
3	Cocksdorp - Oude Schild	19,5	
4	Oude Schild - Het Hoorntje	16,2	
5	Dwars over (de Koog)	11,2	
6	Dagwandeling Den Hoorn	22,6	
7	Dagwandeling Oostereind	19,4	
	Vlieland		
1	Veerhaven - Pad van twintig	20,6	21,2
2	Pad van 20 - Veerhaven	14,2	15,7
	Terschelling		
1	West Terschelling - Mids	10,7	11,7
2	Midsland aan Zee - Hoorn	19,8	22
3	Hoorn - West Terschelling haven	15,6	16
	Ameland		
1	Nes - Boomhiemke	20,7	20,9
2	Boomhiemke - Buren aan Zee	18,5	18,8
3	Buren aan Zee - Nes	22,1	24,5
	Schiermonnikoog		
1	Bushalte de Merlijn	14,7	
2	De Merlijn - Veerboot	14,5	
3	Variant de Willemsduin	8,8	
	Borkum		
1	Bismarckstrasse - Grote Seejdyk	14,8	18,1
2	Grote Seejdyk - Bismarkstrasse	10,8	7,5
	Totaal klein	220,8	
	Totaal Groot	335,3	
	Nog te lopen klein±		44,4